Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

15 ЛІСТАПАДА 2007 г. ЧАЦВЕР

№ 217 (26082)

Кошт 380 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

Увага: «прамыя лініі»!

ТРАДЫЦЫІ І СУЧАСНАСЦЬ

На ўсе вашы пытанні, якія датычацца ролі і месца народных традыцый у сённяшнім жыцці, а таксама некаторых аспектаў народнай медыцыны, гаіне адкажуць падчас «Прамой лініі» нашы пастаянныя аўтары загадчык кафедры этналогіі і фальклору Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў кандыдат філалагічных навук Іван Іванавіч КРУК і старшы выкладчык гэтай жа кафедры Аксана Веніямінаўна КАТОВІЧ.

Вы зможаце атрымаць адказы, калі патэлефануеце на нашу «Прамую лінію» **21 лістапада з 12.00 да 14.00 па нумарах: 292 38 92, 292 38 21. (Кантактны тэлефон для папярэдніх званкоў — 292 21 03.)**

ЗДАРОЎЕ ЖАНЧЫНЫ — ЗДАРОЎЕ НАЦЫІ

На любыя вашы пытанні, паважаныя жанчыны, адкажуць унікальныя мужчыны, аўтары ўсіх сучасных падручнікаў па акушэрству і гінекалогіі для будучых беларускіх спецыялістаў (студэнтаў і навучэнцаў) у аднайменнай галіне прафесар кафедры акушэрства і гінекалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, доктар медыцынскіх навук **Іван Уладзіміравіч ДУДА**, дацэнт кафедры акушэрства і гінекалогіі Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, кандыдат медыцынскіх навук **Віталь Іванавіч ДУДА**, дацэнт кафедры акушэрства і гінекалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, кандыдат медыцынскіх навук **Уладзімір Іванавіч ДУДА**.

«Прамая лінія» адбудзецца **23 лістапада, у пятніцу, з 15.00 да 17.00** па нумарах: 8 (017) 292 38 92 і 292 38 21. Папярэднія пытанні можна пакінуць па нумарах 8 (017) 287 18 29 (Святлана Барысенка) і 287 18 36 (Вольга Шаўко).

Ва ўрадзе

Не распісвацца ў бяссіллі...

«Знімаю гэтае пытанне з разгляду, раз вы не можаце канкрэтна назваць, хто не працуе, якія меры прадпрымаюцца і чым можна дапамагчы...» — такімі словамі прэм'ер-міністр Сяргей Сідорскі на ўчарашнім пасяджэнні прэзідыума Савета Міністраў перапыніў разгляд пытання аб выкананні Дзяржаўнай інвестыцыйнай праграмы краіны на 2007 год. Кіраўнік урада запатрабаваў узмацніць адказнасць будаўнічых арганізацый, якія не выконваюць дзяржаўныя інвестыцыйныя праграмы, а таксама даць ацэнку і выканаўцам-чыноўнікам з розных міністэрстваў, якія «не могуць вызначыцца, хто за што адказвае».

Сёння пад пагрозай зрыву знаходзяцца 14 аб'ектаў, увод якіх вызначаны даручэннямі Прэзідэнта. Сярод іх — вяслярны канал у Заслаўі, рэканструкцыя Палаца спорту ў Мінску, гасцініцы «Стайкі» недалёка ад сталіцы, будаўніцтва ветэрынарнай клінікі ў Ратамцы і іншыя. Па некаторых аб'ектах асваенне сродкаў склала ад... 1 да 20 працэнтаў, а год ужо заканчваецца.

Міністр архітэктуры і будаўніцтва Аляксандр Селязнёў (ён дакладваў аб ходзе выканання праграмы) асноўную праблему бачыць тут у тым, што сёлета ў дзяржінвестпраграму было ўключана 88 аб'ектаў, якія на момант прыняцця праграмы не мелі праектна-каштарыснай дакументацыі. Паводле яго слоў, «была вялікая колькасць хадакоў з просьбай уключыць гэтыя аб'екты ў праграму». Акрамя таго, як лічыць міністр Мінбудархітэктуры, будаўнічыя кампаніі не выконваюць свае тэндэрныя абавязацельствы, у выніку чаго і адкладваецца іх увод у эксплуатацыю. «Яны распісваюцца ў сваім бяссіллі што-небудзь змяніць і выканаць заданні», — заявіў Аляксандр Селязнёў. На гэта прэм'ер-міністр заўважыў, што ў свеце даўно існуе выдатны вопыт, які з поспехам можна прымяніць да такіх нядбайнікаў: напрыклад, у Казахстане, калі кампаніі не выконваюць бюджэтныя абавязацельствы, да іх прымяняюцца штрафныя санкцыі, і грошы з іх рахункаў забіраюцца ў бюджэт. Яны павінны пакрываць урон». Сяргей Сідорскі адзначыў, што работу па аб'ектах Дзяржаўнай інвестыцыйнай праграмы неабходна тэрмінова працягваць. Пры гэтым ён падкрэсліў, што ніякага павышэння расцэнак на зімовыя работы для будаўнікоў не будзе (адкуль узяць лішнія грошы?).

Да разгляду гэтага пытання члены ўрада звернуцца праз тыдзень, калі, паводле слоў прэм'ера, чыноўнікі розных узроўняў будуць гатовы даваць дакладныя адказы на ўсе пастаўленыя пытанні, калі яны змогуць даказаць, што гарантуюць своечасовае выкананне праграмы.

Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

У КАСМІЧНАЕ ЗАЎТРА — РАЗАМ

Беларускія і расійскія вучоныя ствараюць мікраспадарожнік з агульнай вагой да 120 кг і тэрмінам актыўнага існавання не менш за 10 гадоў, паведаміў выканаўчы дырэктар беларуска-расійскіх праграм па космасу Аркадзь Краўцоў. З бюджэту Саюзнай дзяржавы на праграму «Космас СД» было прадугледжана 587 000 млн расійскіх рублёў, у тым ліку з боку Расійскай Федэрацыі — 410 млн расійскіх рублёў, з боку Беларусі — 177 млн. Будзе праводзіцца маніторынг надзвычайных сітуацый і акаляючага асяроддзя, геалагічная разведка карысных выкапняў. Створаны сучасныя праграмна-апаратныя сродкі, якія забяспечваюць вызначэнне каардынат месцазнаходжання з дакладнасцю да 1—5 м замест папярэдніх 30—70 м. Мяркуецца, што аб'ём фінансавання новай праграмы «Космас НТ», разлічанай на перыяд з 2008 па 2011 гады, складзе 1420 млн расійскіх рублёў. З іх долевыя адлічэнні Расіі — 990 млн, Беларусі — 430 млн расійскіх рублёў.

Інга МІНДАЛЁВА.

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАЎ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

16 лістапада 2007 г. у 10.00 у зале пасяджэнняў Савета Рэспублікі (вул. Чырвонаармейская, 4) прадоўжыць работу восьмая сесія Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь трэцяга склікання.

БЕЛАРУСБАНК 1922-2007 85 ЛЕТ

«Открытое акционерное общество «Сберегательный банк «Беларусбанк», расположенное по адресу: 220050, г. Минск, ул. Мясникова, 32, сообщает о проведении встречи с акционерами банка — физическими лицами».

Встреча состоится 21 ноября 2007 г. по адресу: г. Минск, ул. Мясникова, 32.

Начало встречи в 11.00.

Акционерам необходимо иметь при себе документ, удостоверяющий личность.

Телефоны для справок: (017)218 84 04, 218 84 38.

Падпіска-2008

СА «ЗВЯЗДОЙ» — У НОВЫ ГОД

ПАЧАЛАСЯ ПАДПІСКА НА І КВАРТАЛ І І ПАЎГОДДЗЕ 2008 ГОДА. ПАДПІСНЫЯ ЦЭНЫ НА ГАЗЕТУ «ЗВЯЗДА» (у рублях)

Індэкс	на 1 месяц	на 3 месяцы	на 6 месяцаў
63850 (індывідуальны)	8800	26400	52800
63145 (індывідуальны льготны, для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	8300	24900	49800
63858 (ведамасны)	14000	42000	84000
63239 (ведамасны льготны для ўстаноў міністэрстваў культуры, адукацыі і аховы здароўя)	12800	38400	76800

ПАДПІСКА НА І КВАРТАЛ І І ПАЎГОДДЗЕ 2008 ГОДА. ПАДПІСНЫЯ ЦЭНЫ НА ГАЗЕТУ «ЗВЯЗДА» «Да запатрабавання» (праз кіёскі Мінгарсаюздруку)

63850 (індывідуальны)	7460	22380	44760
63145 (індывідуальны льготны, для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	6990	20970	41940
63858 (ведамасны)	9938	29814	59628
63239 (ведамасны льготны для ўстаноў міністэрстваў культуры, адукацыі і аховы здароўя)	9431	28293	56586

ISSN 1990 - 763X

З кіраваннем — спраўляйся!

Фота Леаніда ШЧАГЛОВА, БЕЛТА.

На аўтатрасе Гродна—Мінск 10-тонны каток, вадзіцель якога не справіўся з кіраваннем, скаціўся пад адкос і перакуліўся. На шчасце, вадзіцель не пацярпеў. Застаўся непашкоджаным і дарожны «цяжкавагавік». Пасля таго як яго з дапамогай двух кранаў паставілі «на ногі», каток прыступіў да працы.

ВІНШАВАННЕ ПРЭЗІДЭНТА

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павіншаваў мастацкага кіраўніка ансамбля «Сябры» Беларускай дзяржаўнай ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга філармоніі народнага артыста Беларусі Анатоля Ярмоленку з 60-годдзем.

«Сваім цудоўным, пранікнёным голасам, неперdesigned— непераўзыдзеным выканальніцкім майстэрствам і высокім прафесіяналізмам Вы заваявалі сапраўды ўсенародную папулярнасць і прызнанне ў Рэспубліцы Беларусь і за мяжой, — гаворыцца ў віншаванні. — Мы высока цэнім Вас не толькі як выдатнага артыста, але і як чалавека цвёрдай грамадзянскай пазіцыі, цудоўнага педагога, які нямала сіл аддае выхаванню таленавітай моладзі».

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Беларусь лічыць недапушчальным прымяненне аднабаковых эканамічных мераў прымусу па палітычных матывах,

якія не толькі адмоўна ўплываюць на эканоміку і намаганні ў галіне развіцця, але і аказваюць агульнае негатыўнае ўздзеянне на міжнароднае эканамічнае супрацоўніцтва ў цэлым. Гэты факт асабліва адзначыў прэс-сакратар Міністэрства замежных спраў Беларусі Андрэй Папоў, каментуючы рашэнне Мінфіна ЗША аб увядзенні санкцый адносна канцэрна «Белнафтахім».

«Гэта рашэнне адміністрацыі Буша ідзе ўразрэз з прынцыпамі Статута ААН, а таксама адпаведнымі нормамі міжнароднага права і міжнароднай гандлёвай сістэмы, замацаванай у пагадненнях Сусветнай гандлёвай арганізацыі, — адзначыў афіцыйны прадстаўнік знешнепалітычнага ведамства. — Адміністрацыя Буша парушыла Мемарандум аб гарантыях бяспекі ў сувязі з далучэннем Рэспублікі Беларусь да Дагавора аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі ад 5 снежня 1994 года, у якім ЗША ў абмен на адмову Беларусі ад валодання ядзернай зброяй абавязаліся не прымяняць да Рэспублікі Беларусь меры эканамічнага прымусу ў мэтах падпарадкавання Беларусі інтарэсам ЗША. Невыкананне ЗША сваіх абавязацельстваў па гэтаму міжнароднаму дагавору ставіць пад сумненне добрасумленны характар прапануемых цяпер Злучанымі Штатамі ядзерных гарантый іншым краінам».

Паводле слоў Андрэя Папова, парушана таксама дзеючае паміж Беларуссю і ЗША пагадненне аб гандлёвых адносінах, згодна з якім ЗША абавязаліся паляпшаць доступ беларускіх тавараў і паслуг на амерыканскі рынак і ствараць для іх аптымальныя камерцыйныя магчымасці.

«Мы заклікаем адміністрацыю ЗША адмовіцца ад практыкі запалохвання і прымусу адносна нашай краіны, перайсці да палітыкі раўнапраўных і ўзаемавыгадных адносінаў», — сказаў прэс-сакратар МЗС.

Андрэй Папоў падкрэсліў, што Беларусь заўсёды выступала за ўзаемапаважлівы дыялог з ЗША. «Беларускі бок, і гэта добра вядома ўсяму свету, ніколі не быў ініцыятарам размоў на мове прымусу і санкцый з якой бы то ні было дзяржавай. Аднак ва ўмовах недружалюбных дзеянняў з боку ЗША Беларусь будзе вымушана адэкватна рэагаваць», — заявіў ён.

БЕЛТА.

КУРСЫ ВАЛЮТ		
Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 15.11.2007 г. (для б/н разлікаў)		
1 долар ЗША	2 152,00	
1 еўра	3 156,23	
1 латвійскі лат	4 495,51	
1 літоўскі літ	914,17	
1 чэшская крона	118,47	
1 польскі злоты	867,69	
1 расійскі рубель	87,87	
1 украінская грыўня	428,60	
Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў Цэнтрабанк РФ		
USD	24,4917	
10 UAH	48,3787	
1000 BYR	11,3624	
EUR	35,8926	
Курс у гандлёвых кампаніях (на 14.11.2007 г.)		
USD	2135 / 2210	

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2007 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

Кампетэнтна

«САЛЬДА» ШУКАЛЬНІКАЎ ЛЕПШАЙ ДОЛІ

Каб забяспечыць эканамічныя інтарэсы нашай краіны, штогадовы «прырост» мігрантаў у Беларусь павінен складаць да 5 тыс. чалавек.

Беларусы спрадвеку славіліся сваёй талерантнасцю і гасціннасцю. Таму на нашай зямлі знаходзяць зараз прытулак тысячы шукальнікаў лепшай долі, а таксама сотні вымушаных перасяленцаў з іншых краін. Як было адзначана падчас міжнароднай канферэнцыі «Міграцыйныя працэсы і дэмаграфічная бяспека», што пачалася ўчора ў Мінску, толькі за апошняе дзесяцігоддзе мінулага стагоддзя зямля пад белымі крыламі стала другой Радзімаю для больш чым 150 тысяч мігрантаў. Не змяншаецца колькасць замежнікаў, якія маюць жаданне асесці ў Беларусі і зараз. Штогод дазвол на пастаяннае месца жыхарства ў нашай краіне атрымліваюць 10—13 тысяч іншаземцаў. Зараз у рэспубліцы афіцыйна пражываюць больш за 120 тысяч замежнікаў, 7,5 тысячы асобаў без грамадзянства. Амаль 800 іншаземцаў атрымалі статус бежанца ў Беларусі. Хоць з адпаведнымі заявамі пачынаючы з 1997 года ў адпаведныя органы звярталіся больш за 3 тысячы замежных грамадзян з 43 краін свету.

Словам, Беларусь недарэмна лічыцца краем адкрытых душ і дзвярэй. Але гэта не азначае, што наша краіна — прахадны двор для незаконных мігрантаў. Наадварот, як падкрэсліў **віцэ-прэм'ер Аляксандр КОСІНЕЦ**, апошнім часам нелегалы не вельмі часта спрабуюць прабрацца ў Заходнюю Еўропу праз нашу тэрыторыю. Напрыклад, за 9 месяцаў гэтага года супрацоўнікі міліцыі выявілі ўсяго 6 груп незаконных мігрантаў агульнай колькасцю 35 чалавек. Для параўнання, летась было затрымана 127 нелегалаў, у 2005 годзе — 302. Змяншаецца і колькасць злачынстваў, якія здзяйсняюць у нашай краіне няўдзячныя госці. За 9 месяцаў зафіксавана 1251 парушэнне закона іншаземцамі. У мінулым годзе было 1923 падобныя выпадкі, у 2005 годзе — 2108.

Людзям, якія едуць да нас з добрымі намерамі, мы заўсёды рады. Больш таго, паводле слоў Аляксандра Косінца, наша краіна зацікаўлена ў прытоку знешніх мігрантаў. Адказваючы на пытанне «Звязды», намеснік кіраўніка беларускага ўрада адзначыў, што для забеспячэння эканамічных інтарэсаў Беларусі, штогадовы «прырост» мігрантаў павінен складаць да 5 тысяч чалавек. Міграцыя з'яўляецца адным з «трох кітоў» Нацыянальнай праграмы дэмаграфічнай бяспекі на 2007—2010 гады, зацверджанай указам Прэзідэнта 26 сакавіка гэтага года. Дарэчы, на сёння у Беларусь мае станоўчае «знешняе міграцыйнае сальда». За 9 месяцаў у нашу краіну прыехалі на 3208 чалавек больш, чым пакінулі яе межы. Аднак вырашыць дэмаграфічную праблему толькі за кошт шукальнікаў лепшай долі Беларусь не імкнецца. Для гэтага патрэбен цэлы комплекс мераў, накіраваных на павелічэнне нараджальнасці і змяншэнне смяротнасці. Пакуль што, на жаль, мы выміраем. Праўда, ужо не такімі хуткімі тэмпамі як раней. Напрыклад, калі яшчэ паўтара года таму назад каэфіцыент нараджальнасці на 1 тысячу чалавек складаў 9,2, а смяротнасці — 14,5, то за 9 месяцаў 2007 года гэтыя паказчыкі склалі адпаведна 9,7 і 13,7. Такім чынам, як падкрэсліў Аляксандр Косінец, адмоўны паказчык натуральнай страты насельніцтва з 5,3 зменшыўся да 3. У прыватнасці, за перыяд са студзеня па верасень гэтага года ў нашай краіне нарадзілася 77 541 немаўля, а памерлі 99 476 чалавек. **Усяго ж, паводле звестак на 1 кастрычніка гэтага года, у Беларусі пражывала 9 млн 695 тыс. 700 чалавек.**

АБЫДЗЕМСЯ БЕЗ ЗАМЕЖНАГА ПАШПАРТА

Пасля адмены з першага студзеня 2008 года дазвольнага штампу на выезд ва ўсе краіны свету ўвядзенне замежнага пашпарта не плануецца.

Пра гэта паведаміў падчас сустрэчы з журналістамі намеснік старшыні беларускага ўрада Аляксандр Косінец. Паводле ягоных слоў, адпаведныя дзяржорганы зараз ствараюць электронную базу звестак аб грамадзянах нашай краіны. «Гэта дасць магчымасць у значнай ступені ажыццявіць персаніфікаваны ўлік, спрасціць працэдуру атрымання розных дакументаў, правесці дэбюракратызацыю, што будзе садзейнічаць як практычнаму паляпшэнню міграцыйных працэсаў, так і свабодзе перамяшчэння грамадзян», — адзначыў віцэ-прэм'ер. Ён таксама падкрэсліў, што кантроль за ўездам у нашу краіну будзе па-ранейшаму жорсткі.

БУДЗЕМ ЗДАРОВЫМІ — СТАНЕМ БАГАТЫМІ

Хваробы моцна б'юць не толькі па здароўю людзей, але па эканоміцы краіны.

Як паведаміў падчас сустрэчы з журналістамі віцэ-прэм'ер Аляксандр Косінец, кожны працаздольны жыхар Беларусі ў сярэднім 12 разоў звяртаецца ў паліклінікі. Агульныя затраты на аказанне медыцынскай дапамогі такім асобам складаюць 3 трлн 750 млрд рублёў. Яшчэ 500 млрд складае аплата бальнічных лістоў. Паводле слоў віцэ-прэм'ера, калі б захворваемасць працаздольных людзей удалося зменшыць у 2 разы, то валавы ўнутраны прадукт удалося б павялічыць прыкладна на 2,5 працэнта.

Аляксандр Косінец падкрэсліў, што многія нашы суграмадзяне абыякава ставяцца да ўласнага здароўя: не займаюцца спортам, злоўжываюць алкаголем, няправільна харчуюцца. Намеснік старшыні ўрада паведаміў, што ёсць ініцыятыва прыняць закон аб здароўі народа. Сярод іншага ў гэтым дакуменце прапануецца ўвесці забарону на ўжыванне спіртных напояў асобамі, якія не дасягнулі 21-гадовага ўзросту.

Аляксандр Косінец таксама адзначыў, што за 9 месяцаў гэтага года смяротнасць ад сардэчна-сасудзістых захворванняў у Беларусі зменшылася на 7—8 працэнтаў. Аднак гэтыя хваробы ў нашай краіне, як і ва ўсім свеце, па-ранейшаму застаюцца адной з асноўных прычын смерці людзей. Для іх выратавання штогод неабходна выконваць каля 8 тысяч аперацый на сэрцы. Сіламі аднаго Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра «Кардыялогія» зрабіць гэта немагчыма. Зараз у памянёным цэнтры і без таго даўжэзныя чэргі: тэрміновай аперацыі на сэрцы хворым даводзіцца чакаць каля 6 месяцаў, а планавай — да 2 гадоў. Таму адмысловыя хірургічныя ўстановы ствараюцца ва ўсіх абласных цэнтрах, набываецца сучаснае абсталяванне, рыхтуюцца кадры. Віцэ-прэм'ер запэўніў, што да 2011 года ў кожным рэгіёне будзе выконвацца да 1 тысячы аперацый на сэрцы. А ў Гродне, напрыклад, плануецца пабудаваць асобны кардыялагічны дыспансэр, які будзе аснашчаны самым сучасным абсталяваннем. Спецыялісты змогуць выконваць 5 відаў хірургічных аперацый. «У канчатковым выніку наша задача — выйсці да 2010 года на перасадку сэрца», — заявіў віцэ-прэм'ер.

Шмат увагі надаецца і вырашэнню праблем, звязаных з лячэннем анкалагічных захворванняў. Паводле слоў Аляксандра Косінца, зараз ствараецца спецыяльная лабараторыя для лячэння такіх хворых з дапамогай хімічных прэпаратаў. Іншая справа, што падчас самі хворыя, а такіх больш за 1 тысячу, не хочуць карыстацца паслугамі медыкаў, а ідуць да розных знахараў, п'юць розныя адвары і нават газу. У штаце медустаноў вымушаны былі ўвесці пасады псіхолагаў, якія спрабуюць пераканаць такіх хворых не займацца самалячэннем, а звярнуцца да паслуг спецыялістаў.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

Надзея КАТКАВЕЦ, першы намеснік міністра сельскай гаспадаркі і харчавання:

«ІСТОТНАГА ПАВЫШЭННЯ ЦЭНАЎ НА ПРАДУКТЫ НЕ АДБУДЗЕЦЦА»

Як паведаміла першы намеснік міністра сельскай гаспадаркі і харчавання Надзея Каткавец, з пачатку гэтага года аб'ёмы вытворчасці жывёлагадоўчай прадукцыі павялічыліся амаль на 5 працэнтаў (мяса — на 4, а малака — на 5 працэнтаў). Аднак рост — не па ўсіх відах — напрыклад, атрымаўся «мінус» па яйках. Так адбылося з-за невысокіх экспартных цэнаў (вядома, што да 60 працэнтаў гэтай прадукцыі рэалізуецца на знешнім рынку). У такой сітуацыі Мінсельгасхарчам было прынята рашэнне аб перапрафіляванні шэрагу адпаведных прадпрыемстваў на вытворчасць курацiны.

Аграпрамысловыя прадпрыемствы нарыхтавалі на зімоўку жывёлы значны запас кармоў — на 2,5 адзінкі больш, чым летась. На думку Надзеі Каткавец, гэта дае падставы запэўніць: аб'ёмы вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі не зменшацца. Прынамсі, з пачатку лістапада «плюсуе» вытворчасць малака. Сёлета сярэдні надой ад адной каровы павінен скласці не менш чым 4,1 тоны. Тым больш, на адпаведную прадукцыю цяпер павышаны попыт, у першую чаргу з боку замежных гандлёвых партнёраў. Кошт рэалізацыі масла на знешнім рынку павялічыўся з 1,8—1,9 долара да 4 долараў за кілаграм. У сярэднім расійскія цэны на малочныя прадукты ўдвая вышэй, чым у айчынных крамах. Што ў пэўнай ступені спракавала дэфіцыт тавараў у гандлёвай сетцы. Актывізаваліся і «чаўнакі»: спажыванне малочных прадуктаў у крамах памежных з Расіяй тэрыторый істотна ўзрасло. Было прынята рашэнне аб прыпыненні экспарту адпаведнай прадукцыі з прадпрыемстваў перапрацоўкі.

Мінсельгасхарч звярнуўся з прапановай аб істотным павышэнні закупачных цэнаў: у прыватнасці, расцэнкі на малако мяркуецца павялічыць на 25 працэнтаў. Гэта вымушаная мера, якая не павінна моцна ўдарыць па кішэнях спажыўцоў. Як лічыць Надзея Каткавец, у выніку такіх змяненняў істотнага росту цэнаў на прадукты ў гандлёвай сетцы не адбудзецца.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

РОЗГАЛАС — АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

СНЕГ І МАРОЗ — МІНІМУМ ДА СЕРАДЫ

На гэтым тыдні на тэрыторыі Беларусі захаваецца сапраўды зімовы характар надвор'я, паведамілі рэдакцыі ў службе гідраметэапрагнозаў Рэспубліканскага гідраметцэнтра. Заўтра істотныя снегапады будуць назірацца па паўднёваму ўсходу краіны, а 17 лістапада мокры снег выпадзе ўжо на ўсёй тэрыторыі рэспублікі. Тэмпература паветра ўначы ў чацвер — 3—10 градусаў марозу, пры праясненні — да мінус 12—14, удзень — мінус 5 — плюс 1. У суботу стане крыху цяплей, калі ўначы будзе мінус 2—8, а ўдзень — ад 3 градусаў марозу да 2 цяпла. У нядзелю ўначы будзе падмарожваць да мінус 7, пры праясненні да 12 градусаў марозу, удзень — мінус 1—плюс 4. Невялікі снег чакаецца і ў пачатку наступнага тыдня. У панядзелак—аўторак уначы будзе да 7—8 градусаў марозу, а ўдзень — да 4—5 градусаў цяпла. Сіноптыкі паведамляюць, што тэмпературны фон у гэтыя дні ўсталюецца прыкладна на 4—6 градусаў ніжэй за кліматычную норму другой дэкады лістапада.

Сяргей КУРКАЧ.

ХТО НЕ ПАСПЕЕ — ТОЙ СПОЗНІЦЦА

Мінчане, якія жывуць у службовых кватэрах, могуць прыватызаваць іх да 1 студзеня 2008 года. У адваротным выпадку з імі заключаецца дагавор найму службовага жылога памяшкання на тэрмін да 10 гадоў. Гэта агаворана Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 128 «Аб некаторых пытаннях прадастаўлення і выкарыстання жылых памяшканняў дзяржаўнага жыллёвага фонду» ад 19 сакавіка 2007 года. Як патлумачыў начальнік упраўлення жыллёвай палітыкі Мінгарвыканкама Мікалай Ком, у выпадку, калі наймальнік службовай кватэры памёр (загінуў, прызнаны адсутным без вестак), дзеянне дагавора найму спыняецца, а з адным з паўналетніх членаў сям'і наймальніка заключаецца другі дагавор найму службовага памяшкання тэрмінам да 3 гадоў. Пры гэтым з членам сям'і наймальніка, які не можа быць выселены без прадастаўлення другога жылога памяшкання, дагавор можа быць заключаны на тэрмін да 10 гадоў. На працягу тэрміну дзеяння дагавора грамадзянам прадастаўляецца права на пазачарговае паляпшэнне жыллёвых умоў шляхам будаўніцтва (рэканструкцыі) або набыцця жылога памяшкання з прыцягненнем ільготных крэдытаў або пазачарговае атрыманне жылых памяшканняў сацыяльнага карыстання дзяржаўнага жыллёвага фонду ў адпаведнасці з заканадаўствам. Пасля заканчэння тэрміну дзеяння дагавора грамадзяне падлягаюць высяленню без прадастаўлення іншага жылля.

Аляксандр ФІЛІПОВІЧ, «Мінск-Навіны».

МАХЛЯР З «КАМАРОЎКІ»

Да 5 гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці асуджаны былы інжынер унітарнага прадпрыемства «Мінскі Камароўскі рынак». Паводле звестак Генеральнай пракуратуры, інжынер абяцаў чатыром камерсантам вырашыць пытанне з выдзяленнем гандлёвых месцаў на «Камароўцы» і арэндай складскіх памяшканняў. Бізнэсмены перадалі прайдзісвету суму эквівалентную 46 тыс. долараў. Той у сваю чаргу абяцаў, што перадасць грошы нейкім уплывовым асобам з адміністрацыі рынка. Насамрэч аферыст нахабна прысвоіў усю суму. Падманутыя камерсанты звярнуліся ў праваахоўныя органы. З аферыста спагнана 50 млн. на карысць пацярпелых.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

«АДКАСІЎ» НА 12 МІЛЬЁНАЎ

Выпускнік Магілёўскага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта А. Озімаў, які не з'явіўся да месца размеркавання, выплаціць Br12,2 млн, што былі затрачаны на яго навучанне. Суд у поўным аб'ёме задаволіў іскавыя патрабаванні пракурора Глускага раёна да адказчыка.

Як паведамілі ў Генеральнай пракуратуры Беларусі, паміж аддзелам адукацыі Глускага райвыканкама, Магілёўскім дзяржпедуніверсітэтам і А. Озімавым быў заключаны дагавор аб мэтавай падрыхтоўцы. Паводле дагавора, пасля заканчэння ВНУ малады чалавек абавязаны быў адпрацаваць па накіраванні на працягу 2 гадоў.

Усяго за 9 месяцаў 2007 года пракурорамі ў інтарэсах дзяржавы накіравана ў суды 268 іскавых заяў на суму больш як Br4,7 млрд. Суды задаволілі 218 іскаў на суму больш як Br3,9 млрд.

Кар. БЕЛТА.

АСУДЖАНЫ БАНКІРЫ-ХАБАРНІКІ

Уступіў у сілу прыгавор суда Савецкага раёна Мінска ў адносінах да дзвюх службовых асобаў аднаго з мінскіх банкаў.

Як паведамілі ў Генеральнай пракуратуры Беларусі, суд прызнаў вінаватымі былога начальніка ўпраўлення бяспекі банка А. Казлова і яго намесніка А. Дзергачова ў атрыманні хабару ў суме 39 тыс. долараў. Двое другіх фігурантаў па гэтай справе — намеснік дырэктара таварыства з дадатковай адказнасцю А. Лябецкі і агент па аперацыях з нерухомасцю гэтай жа фірмы В. Новік — прызнаны вінаватымі ў аказанні садзейнічання супрацоўнікам банка ў атрыманні хабару. За хабар супрацоўнікі банка абавязваліся забяспечыць спрыяльнае вырашэнне пытання па арганізацыі і падрыхтоўцы здзелкі па продажу закрытаму акцыянернаму таварыству будынка прыбудовы да адміністрацыйна-бытавога комплексу, што ў вёсцы Будагова Смалявіцкага раёна. Комплекс з'яўляўся закладзенай маёмасцю банка.

Суд прыгаварыў А. Казлова, А. Дзергачова і А. Лябецкага да 8 гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці, В. Новіка — да 7 гадоў 6 месяцаў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці.

Кар. БЕЛТА.

КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ»

проводит открытый аукцион

по продаже объектов недвижимости: **Лот № 1** — здание бытовки (8,4 кв.м), здание склада запчастей (504,9 кв.м), здание обменного пункта (368,8 кв.м), металлический вагончик, арочное сооружение (892,3 кв.м), здание бытовой пристройки (17,4 кв.м), здание склада запчастей (681,1 кв.м), гараж (123,9 кв.м), расположенных: г.Узда, ул. Колхозная, 27. Начальная цена — 429 467 950 белорусских рублей; **Лот № 2 —** здание конторы (464,4 кв.м), расположенное: Минская обл., Узденский р-н, пос. Новый. Начальная цена — 129 996 000 белорусских рублей. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 10.08.2007 г. Аукцион состоится 04.12.2007 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 03.12.2007 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактный телефон (8017) 224 61 34.

Сайт в Интернете: www.rlt.by.

КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ»

проводит открытый аукцион

по продаже объектов, расположенных: Борисовский р-н, Московское шоссе, Кальвария, в том числе: **ЛОТ № 1** — АЗС в составе: здание АЗС (204 кв.м), очистные сооружения, заправочные островки с навесом, пожарный резервуар, резервуар 10 куб.м (2 единицы), резервуар 25 куб.м (8 единиц), ограждение с фундаментом, трансформатор масляный ТМ-160. Прилегающая к объекту территория общ. пл. 1907 кв.м заасфальтирована. Площадь земельного участка 0,5978 га. Начальная цена лота с НДС — 307 401 800 белорусских рублей; **ЛОТ № 2** — станция техобслуживания в составе: здание СТО (99,7 кв.м), пристройка к зданию СТО (12,8 кв.м). Прилегающая к объекту территория общ. пл. 339 кв.м заасфальтирована. Площадь земельного участка 0,2612 га. Начальная цена лота с НДС — 179 495 700 белорусских рублей. Задаток в размере 1 % от начальной цены лота. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 18.08.2007 г. Аукцион состоится 04.12.2007 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 03.12.2007 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактные телефоны: (8017) 224 61 34, (80177) 72 25 02.

Сайт в Интернете: www.rlt.by

«Гарачы» тэлефон «Звязды» 287-17-41

«Транспарт у нас для людзей. Няхай пасажыры звяртаюцца да перавозчыка»

Мінчанка, што рэгулярна наведвае сваіх бацькоў у Смалявіцкім раёне, з такой жа частатой з'яўляецца пасажыркай маршрутак «Мінск—Жодзіна», якая адпраўляецца з аўтавакзала «Маскоўскі». Хутка, зручна, бо ходзяць яны праз кожных 15—20 хвілін (у адрозненне ад аўтобуса, які ідзе па гэтым маршруце тры разы на дзень). Трэба заўважыць, што наша заяўніца не даязджае да канчатковага прыпынку, а выходзіць на павароце на Смалявічы (хоць і плаціць поўны кошт за білет — гэта ўжо другая частка пытання). Праўда і тое, што ў гэтым месцы няма ніякага прыпыначнага пункта, абсталяванага па ўсіх правілах. Людзі проста просяць вадзіцеля спыніцца і выходзяць, прынамсі, так было апошнія некалькі гадоў.

— Аднак у мінулую пятніцу, калі я ехала на маршрутцы на 14.06, вадзіцель катэгарычна адмовіўся спыніцца на павароце, — расказала нам чытачка. — Не дапамаглі ніякія ўгаворы, ён адказваў, што не мае права, калі заўважыць ДАІ, у яго будуць праблемы. Таму спыніўся і высадзіў нас, — а разам са мной было чатыры чалавекі, — толькі на бліжэйшым «афіцыйным» прыпынку. А гэта лішнія 7—8 кіламетраў! Зазначу, што нават калі б я выйшла на патрэбным мне павароце, на «неракладных» да роднай вёскі я дабралася б таксама не хутка. Добра, што зараз ёсць «мабільнікі», і сваячка, якая павінна была мяне сустрэць у азначаным месцы, дагнала маршрутку на машыне і ехала за ёй да прыпынку гэтыя 7—8 кіламетраў! Чаму так адбылося? І яшчэ, карыстаючыся выпадкам: чаму на прамежкавых прыпынках, калі людзі спрабуюць сесці ў маршрутку (пры наяўнасці пустых месцаў) з іх патрабуюць поўны кошт білета? Многія выходзяць назад, і транспарт «перавозіць» на гэтых месцах паветра...

У аддзеле перавозак філіяла «Мінскі аўтавакзал» нам патлумачылі, што ў маршруткі (дарэчы, афіцыйна такога паняцця няма, ёсць — аўтобус малой ці вялікай умяшчальнасці) «Мінск—Жодзіна», акрамя ўласна канчатковых прыпынкаў, ёсць яшчэ два — каля станцыі метро «Усход» (які быў уведзены згодна з патрабаваннямі пасажыраў) і «9-ы кіламетр». Ніякіх іншых афіцыйна не прадугледжана. Таму ў адпаведнасці з Правіламі перавозак пасажыраў вадзіцель нічога не парушаў, калі адмовіўся спыніцца там, дзе няма прыпыначнага пункта.

«Але ёсць чалавечы фактар», — дадалі нам. Трэба разумець, што вадзіцель мог праявіць чалавечнасць, саступіўшы просьбам пасажыраў? Тым больш, паводле слоў суразмоўцы, ніякіх навяванняў у Правілы перавозак пасажыраў ці дадатковых патрабаванняў у плане іх высаджвання за апошні час не было. «А ўвогуле пасажырам трэба звяртацца ў жодзінскі аўтапарк № 18, які з'яўляецца перавозчыкам на дадзеным маршруце. Транспарт жа ў нас для людзей, згодны? Няхай гэтыя некалькі чалавек (а гэта, як правіла, аднавяскоўцы, людзі, што ведаюць адзін аднаго) напішуць туды. Праблема будзе разгледжана. Безумоўна, для ўсіх маршрутаў уводзіць дадатковы прыпынак, магчыма, і не мае сэнсу, але на асобных з іх гэта магчыма».

Што датычыць другой часткі пытання, дык, нагадалі нам, аўтобусы малой і вялікай умяшчальнасці маюць права спыніцца і браць пасажыраў толькі на вызначаных прыпынках. Пры гэтым дзейнічае фіксаваны тарыф на праезд, г.зн. пасажыр павінен заплаціць поўны кошт білета незалежна ад пункта пасадкі. «Але і з гэтым пытаннем пасажыры таксама могуць звярнуцца ў аўтапарк № 18 г. Жодзіна — да перавозчыка».

Сяргей РАСОЛЬКА.

ВЫЗНАЧАНЫ ПАМЕР УТРЫМАННЯ З НАЙМАЛЬНІКАЎ СРОДКАЎ ДЛЯ ЗАБЕСПЯЧЭННЯ СВОЕЧАСОВАЙ ВЫПЛАТЫ ЗАРПЛАТЫ

Пры разліку сродкаў, якія падлягаюць першачарговаму пералічэнню плацяжоў на пагашэнне запазычанасці па заработнай плаце, наймальнікі павінны браніраваць у разліку на аднаго работніка Br313 тыс. 880. Аб гэтым **БЕЛТА** паведаміла першы намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Алена Колас.

Выпрабавана на сабе

«НЕ СВІШЧЫ, А ТО МАЛАКА НЕ БУДЗЕ!»

Час, калі сонца першымі промнямі яшчэ не паспела павітаць новы дзень, самы лепшы, каб адчуць гукавое напаўненне вясковай раніцы. Спаборнічаюць у вакале пеўні. На ўскрайку адзінока абудзіўся трактар. Кагосьці надрывістым брэхам правёў сабака. Магчыма, таго, хто, як і я, у 4.50 ідзе на працу. Мяне так рана падняла не бяссонніца. Сёння я асвойваю майстэрства кіравання малочнымі рэкамі, унікаю ў тонкасці працы малаказборшчыка.

Я прыйшоў своечасова. Аляксандр Дакала — малаказборшчык з дзесяцігадовым стажам — чакаў мяне на двары, уважліва агледжваючы падрыхтаваныя яшчэ з вечара воз з флягамі. Блізка да яго падысці не паспеў: з-пад воза з брэхам выскачыў сабака.

— Лада ў мяне тут штоночы вахту нясе. Хоць і падстаў не давяраць аднавяскоўцам няма, стараюся прытрымлівацца народнай мудрасці «Давярай, але правярай!» А раптам знойдзецца ахвочы да каляровага металу. Пакрадзе флягі, а адказваць мне, — тлумачыць, запрагаючы каня, Аляксандр.

Хвілін пяць — і мы выязджаем. На кані ездзіў і раней. А вось урокі па кіраванню такім «відам транспарту» атрымліваю ўпершыню.

— Лягчэй! Не нацягвай так лейцы. І не хвалюйся, мой Лысы (так назвалі з-за адсутнасці густой грывы) не панясе. Ён конь стары і спакойны. Да таго ж з «вопытам працы»: сам ведае, куды везці, дзе спыніцца, каб я малако забраў, — павучае малаказборшчык.

Сёння мы выязджаем збіраць малако амаль на гадзіну раней, чым звычайна. Справа ў тым, што ў 7.15 прыедзе малаковоз, які па чарзе забірае малако ў некалькіх вёсках. Ланская ў гэтым спісе, дарэчы, не першая. Напярэдадні, каб пазбегнуць непаразуменняў, Аляксандр сам па тэлефоне праінфармаваў усіх вяскоўцаў аб такой перамене.

Малочны рэйд заўсёды пачынаецца з вуліц, дзе жывуць маладзейшыя. Гэтаму ёсць рацыянальнае тлумачэнне — калі праспяць, змогуць і самі прынесці малако. Але ўсё роўна праспаўшых малаказборшчык будзіць гучным свістам. Вось і зараз на свіст з крыкам «Ты што, ашалеў, Саша, так рана ездзіць?» выбягае чарговая заспаная гаспадыня. Потым, узгадаўшы пра папярэджанне, усміхаецца, дзякуе і хуценька бяжыць па вядро з малаком.

На вясковай вуліцы ў 5 гадзін раніцы цемень — хоць вока выкалі. Абачлівы Аляксандр заўсёды бярэ з сабой ліхтарык, каб можна было разгледзець, хто колькі літраў малака вынес. Правяраць больш для надзейнасці, бо звычайна іх колькасць пастаянная. Нават запісвае літры ў сшытак не адразу. Аб'едзе вуліцу, тады запіша. Тым больш што здаюць малако толькі 50 чалавек. Малака нямнога — у дзень да 500 кілаграмаў. Летам лічба можа павялічыцца да паўтары тоны.

— А што такое паўтары тоны? Вось калі я толькі пачынаў працаваць, тады ў вёсцы было малако... Летам даводзілася некалькі рэйсаў рабіць. З таго часу статак вясковых Мызачак паменшаў ледзве не на чвэрць. Старэйшыя не маюць сілы даглядаць карову. З моладзі толькі адзінкі застаюцца ў вёсцы. Ды і што ў такой вёсцы заставацца? Цемень жа, ніводнай лямпачкі на вуліцы. А зараз паглядзі вунь туды, на суседнюю вёску. Бачыш? Свеціцца, як горад!.. Там аграгарадок. Там ёсць моладзь, — не можа не падзяліцца Аляксандр Дакала.

Да каровы на вёсцы спрадвеку склаліся самыя паважлівыя адносіны. Інакш быць не можа. Яна для вяскоўца (другая пасля зямлі) карміцелька. Яшчэ ў дадатак хоць і якая там, але ж грашовая жылка. Літр малака каштуе 440 рублёў. У Ланской ёсць такія, хто трымае па 3—4 каровы і ў дзень здае да 25 літраў малака. Праўда, папрацаваць дзеля гэтых грошай даводзіцца немала: нарыхтуй сена, зімой кожную напаі і накармі, а яшчэ ж паспей выдаіць перад работай. Але нічога, вясковыя людзі працы не баяцца. Вось і Аляксандр з жонкай таксама плануюць набыць трэцюю карову. Дзеці падрастаюць. Грошай ой колькі патрэбна! На адну зарплату (Аляксандр атрымлівае 6 тысяч беларускіх рублёў за сабраную тону) не пражывеш.

Работа ў малаказборшчыка няпыльная. Хутчэй — мокрая. Калі пад дажджом не вымакнеш, то падчас мыцця фляг дакладна сухім не застанешся. Бывала і такое, калі незадаволеныя вызначанай тлустасцю малака аднавяскоўцы спрабавалі абліць ім малаказборшчыка.

— Сёлета гаспадарка набыла спецыяльны прыбор для вызначэння тлустасці і працэнта вады ў малацэ. Да гэтага ж даводзілася вызначаць тлустасць уручную. Бярэш малако на пробу, даеш кіслату, спірт, пракручваеш усё ў ручной цэнтрыфузе. Калі малако няякаснае, прабірка можа страліць. Не раз рукі паліў. Аднойчы таксама без вачэй не застаўся. Мінімум паўдня патрабавалася, каб тлустасць паставіць. З новым прыборам за гадзіну-другую ўпраўляюся.

Аляксандр жартуе, што калі людзі даведаліся, што з'явіўся прыбор, які вызначае працэнт вады, амаль на 100 літраў малака ў дзень паменшала. Выявілася, што некаторыя ўвогуле здавалі малако, разведзенае на чвэрць вадой. Зараз Лысы ля іх двара не спыняецца.

Менш дзвюх гадзін хапіла, каб аб'ехаць усю вёску. Яшчэ 15 хвілін пайшло на працэджванне малака і пераліванне яго ў малаказвоз. Там пачаліся выключна гаспадарчыя клопаты: распрэгчы і накарміць Лысага, памыць флягі.

Я дакладна ведаю, што вясковая раніца зусім непадобная да гарадской. Усё ў ёй рознае: людзі, паветра, а асабліва гукі. Вясковую раніцу складана ўявіць без свіста малаказборшчыка.

Аляксандр АЛЕСІК,
Маларыцкі раён.

У Брэсце вароны атакуюць клумбы

Раней чым звычайна гарадскія клумбы Брэста закрылі на зіму сасновымі галінкамі. І прычына гэтага не ранняя маразы — на паўднёвым захадзе Беларусі яшчэ трымаецца плюсавая тэмпература, а вандалізм варон.

Ніякай логіцы не паддаецца новае захапленне птушак, якія гэтай восенню раптам узяліся выкопваць цыбуліны шматгадовых кветак, прычым здабычу не ядуць, а забаўляюцца самім працэсам выкопвання.

Як паведамілі ў ГУПП «Брэстзелянбуд», сёлета на гарадскіх клумбах у Брэсце высаджана больш як 1,7 млн штук кветак. У тым ліку пасаджана 600 кустоў ружаў, 200 тыс. штук віёлаў, а таксама 7 тыс. штук цыбулін цюльпанаў і 8 тыс. штук іншых шматгадовых. І, безумоўна, птушыны «разбой», калі яго своечасова не спыніць, пагражае істотнымі стратамі.

БЕЛТА.

Індэксацыя грашовых даходаў насельніцтва, якія атрымліваюцца з бюджэтных крыніц

Грашовыя даходы насельніцтва, якія атрымліваюцца з бюджэтных крыніц (заработная плата; грашовае забеспячэнне ваеннаслужачых тэрміновай службы, курсантаў ваенна-вучэбных устаноў і суворaўцаў; дзяржаўныя стыпендыі навучэнскай моладзі), за кастрычнік гэтага года індэксуюцца на 5,3 працэнта. Як растлумачыла карэспандэнту БЕЛТА першы намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Алена Колас, гэта абумоўлена тым, што індэкс спажывецкіх цэнаў за кастрычнік гэтага года не перавысіў пяціпрацэнтны парог да месяца папярэдняй індэксацыі (жнівень 2007 года).

У сувязі з тым, што індэкс спажывецкіх цэнаў за кастрычнік гэтага года перавысіў пяціпрацэнтны парог да студзеня 2007 года, заработная плата дзяржаўных служачых і прыраўнаваных да іх асобаў, грашовае забеспячэнне ваеннаслужачых і асобаў радавога і начальніцкага складу за кастрычнік гэтага года індэксуюцца на 5,2 працэнта.

Дапамогі і стыпендыі беспрацоўным на перыяд прафесійнай падрыхтоўкі, павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі па накіраванню дзяржаўнай службы занятасці за кастрычнік 2007 года індэксуюцца на 12,3 працэнта, паколькі перавышаны пяціпрацэнтны парог да месяца папярэдняй індэксацыі (студзень 2007 года).

Насельніцтву, якое атрымлівае даходы з іншых крыніц, кампенсацыя стратаў ад інфляцыі ажыццяўляецца на падставах, прадугледжаных калектыўнымі дагаворамі (пагадненнямі). Індэксацыя праводзіцца па нарматыву, устаноўленаму Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 28 студзеня 2006 года № 55 «Аб нарматыве індэксацыі грашовых даходаў насельніцтва з улікам інфляцыі». Індэксуецца даход у межах 100 працэнтаў зацверджанага бюджэту пражытачнага мінімуму, які дзейнічае на момант індэксацыі, — цяпер гэты нарматыў роўны Br185 тыс. 670. Частка даходу, якая перавышае гэту суму, індэксацыі не падлягае. Паколькі індэкс спажывецкіх цэнаў за кастрычнік да студзеня гэтага года перавысіў пяціпрацэнтны парог, мінімальная заработная плата за кастрычнік гэтага года індэксуецца на 5,2 працэнта. Яе памер з улікам індэксацыйнай даплаты складае Br188 тыс. 360.

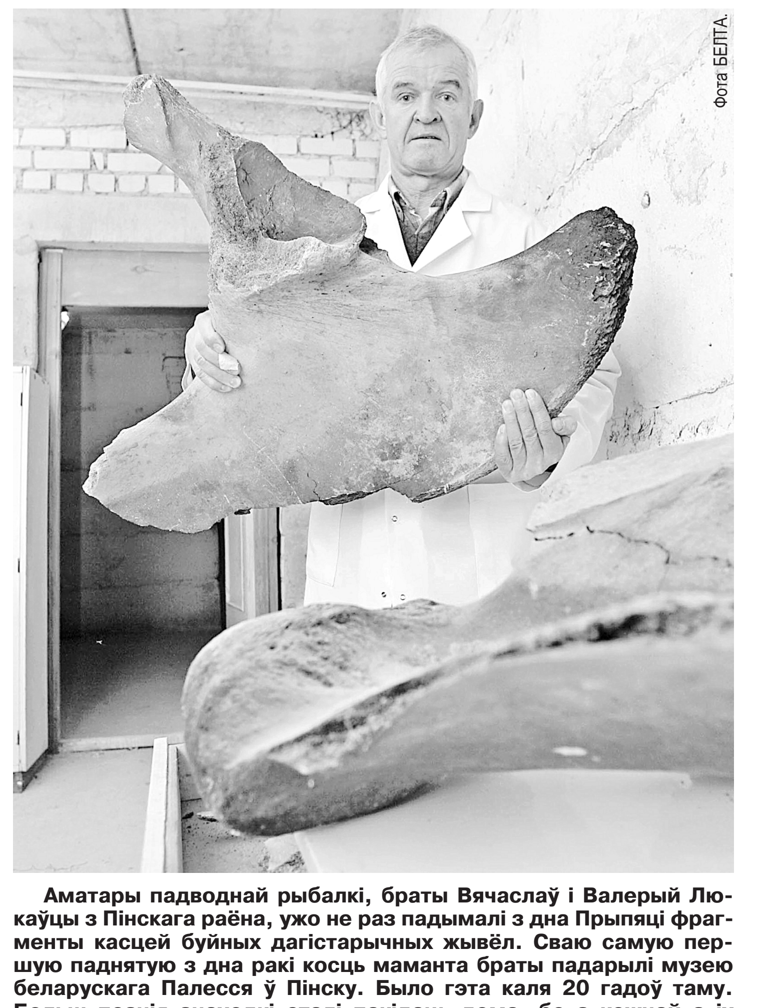

Аматары падводнай рыбалкі, браты Вячаслаў і Валерый Люкаўцы з Пінскага раёна, ужо не раз падымалі з дна Прыпяці фрагменты касцей буйных дагістарычных жывёл. Сваю самую першую паднятую з дна ракі косць маманта браты падарылі музею беларускага Палесся ў Пінску. Было гэта каля 20 гадоў таму. Больш позні знаходкі сталі пакідаць дома, бо з кожнай з іх звязана свая гісторыя. Намеснік дырэктара пінскага музея беларускага Палесся Святлана Лазюк адзначыла, што калісьці на тэрыторыі Палесся жылі маманты. І пацвярджэнняў таму — дастаткова. Асабліва шмат іх знаходзілі ў 60—70-я гады мінулага стагоддзя, калі вялася меліярацыя Палесся. У нашы дні нярэдка мясцовыя жыхары прыносяць у музей падобныя знаходкі, якія добра захаваліся.

На здымку: ВЯЧАСЛАЎ Люкавец са сваёй незвычайнай калекцыяй.

Як нас дураць

ЁН ПАДМАНВАЎ ПРАЗ ІНТЭРНЭТ

20-гадовы студэнт падманваў грамадзян праз сусветную сетку, адкрыта прапаноўваючы ім набыць крадзеныя тавары з 80-працэнтнай скідкай. Ён жыве ў Оршы, а вучыцца ў абласным цэнтры па адпаведнай спецыяльнасці. Так што валодаў спецыяльнымі ведамі.

Як расказаў «Звяздзе» начальнік аддзела па раскрыццю злачынстваў у сферы высокіх тэхналогій крымінальнай міліцыі УУС Віцебскага аблвыканкама Георгій Яблонскі, дзейнасць хлопца раней не мела аналагаў.

На сайце, што быў размешчаны на расійскім «хостынгу», ён адкрыта прызнаўся, што дзейнічае разам з так званымі віртуальнымі махлярамі-кардынгамі, якія крадуць чужыя электронныя грошы. А на самай справе ніякага дачынення да гэтых «спецыялістаў» не меў. Сайт існаваў некалькі месяцаў, але ж адпаведныя аб'явы былі размешчаны на розных сайтах, у тым ліку і віцебскіх.

Хлопец заяўляў «віртуальшчыкам», што, быццам бы, на скрадзеныя грошы і былі набыты тавары, таму цана апошніх такая прывабная. Больш таго, ён прапаноўваў працаўладкавацца жадаючым дапамагаць яму: атрымліваць пасылкі і г.д.

Прадаваў студэнт «крадзеныя» ноутбукі, камп'ютары, мабільныя тэлефоны, фотаапараты... За тавары прасіў у якасці перадаплаты ў залежнасці ад кошту вырабу ад 15 да 100 долараў. Грошы пераводзіліся праз спецыяльныя электронныя плацежныя сістэмы.

Сайт быў вельмі «сур'ёзным»: побач са здымкамі тавараў размяшчаліся іх характарыстыкі. Міліцыянеры зрабілі так званую кантрольную пакупку. А першая аператыўная інфармацыя была атрымана яшчэ летам мінулага года. Падлічана, што агульны кошт усяго выстаўленага на продаж быў эквівалентны 67 тысячам амерыканскіх долараў. Зразумела, ніхто і не мог атрымаць пажаданае.

Сярод пацярпелых былі і іншаземцы. Як мяркуецца, адзін з іх жыве ў Германіі. Дарэчы, як адзначыў Георгій Яблонскі, ніхто з канкрэтна выяўленых пацярпелых нашых землякоў не пажадаў адразу супрацоўнічаць са следствам. Напэўна, баяліся, што за пакупку крадзенага, могуць быць прыцягнуты да крымінальнай адказнасці. Але ж, як запэўніў начальнік аддзела, пацярпелыя не будуць асуджаны.

Улічваючы, што крымінальная справа ўзбуджана за асабліва цяжкае злачынства, студэнт можа быць пазбаўлены волі на тэрмін ад 6 да 15 гадоў. Між іншым, Феміда пайшла насустрач «віртуальнаму махляру», ён не знаходзіцца за кратамі, а раней даў падпіску аб нявыездзе.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Невядомае аб вядомым

У 1921 ГОДЗЕ «ЖАЛЕЗНЫ ФЕЛІКС» ПАДПІСАЎ ОРДЭР НА АРЫШТ БЕРЫІ

Аб яго асобе дасюль не пачуеш аднолькавых, «сярэдніх» меркаванняў. Хтосьці лічыць Дзяржынскага адным з «бацькоў» сумна вядомага «чырвонага тэрору», іншыя — чалавекам ідэі, які здароўе, сямейны дабрабыт, усё сваё жыццё аддаў рэвалюцыі. Новае грамадства ён, дарэчы, успрымаў вельмі індывідуальна і шмат у чым вельмі далёкае аказалася такое адчуванне (як высветлілася пасля) ад рэальнасці. Між тым, «чорна-белы» партрэт палымянага рэвалюцыянера і, між іншым, прадстаўніка старажытнага дваранскага роду з радаслоўнай у некалькі стагоддзяў, асабіста мне падаецца не надта ўдалым. У жыцці такія «фарбы» непрымальныя — усё больш складана і не так адназначна. Каб больш поўна даведацца пра Фелікса Дзяржынскага, я паехаў у яго радавую сядзібу, у Дзяржынава.

Герб Дзяржынскіх.

Карэты заязджалі на... ганак

Машына, рыпнуўшы коламі, спынілася каля прыгожай драўлянай брамы. «Ведалі людзі, дзе дом будаваць», — такое першае ўражанне ад Дзяржынава. Ад брамы да пабудоў вядзе дарожка, выкладзеная пліткай, якая вельмі стыльна паміж швоў парасла ізумрудным імхом. Калі б прабілася трава, то трэба было вырываць, а так прыродны дэкор надзвычай дарэчы аказаўся. Тэрыторыя вялікая, што таксама пасуе сядзібе, паколькі неаднойчы здаралася бачыць, як цікавыя аб'екты, заціснутыя ў некалькі сотак, гублялі ўсю прывабнасць. У Дзяржынаве якраз усё наадварот: тут імкнуліся захаваць увесь неперадавальны каларыт шляхецкага быту. І гэта ўдалося зрабіць.

Увогуле сядзібу Дзяржынскіх у 1943 годзе падчас блакады Налібоцкай пушчы разам з амаль 150 вёскамі спалілі фашысты. Пасля Вялікай Айчыннай тут доўгі час заставаліся толькі падмуркі. Музей нашага знакамітага земляка быў адкрыты ў 1958 годзе ў Івянцы, а ў 1972-м у Дзяржынаве ў невялікім доміку пачаў працаваць яго філіял з невялікай экспазіцыяй. Грунтоўна аднаўляць сядзібу Дзяржынскіх пачалі толькі ў 2003-м і ўжо ў кастрычніку 2004 года тут адкрыўся музейны комплекс. Цяпер для наведвальнікаў адкрыты прыгожы дом, дзе жыла вялікая шляхецкая сям'я.

Дзяржынскія пераехалі сюды ў 1875 годзе, калі бацька Эдмунд Восіпавіч з-за стану здароўя выйшаў на пенсію. Дагэтуль ён скончыў Пецярбургскі ўніверсітэт, стаў кандыдатам фізіка-матэматычных навук і выкладаў у гімназіях Харкава і Таганрога. Дасюль непадалёк захавалася дэкаратыўнае кустоўе, якім была абсаджана сядзіба. У дома былі свае архітэктурныя «фішкі» — да прыкладу, зроблены спецыяльны пандус і карэты маглі заязджаць прама на... ганак. У такім разе гасцям не трэба хваляваецца, каб не запэцкаць свой абутак. Так што ўсё было зроблена з вялікім густам і веданнем справы — на ўскрайку Налібацкой пушчы жыццё не стаяла на месцы.

4-гадовы хлопчык дэкламаваў «Пана Тадэвуша»

Тутэйшая зямля доўгі час належала Азімблоўскім. Продак Дзяржынскага ажаніўся на дзяўчыне з гэтага роду і атрымаў палеткі — такі быў у нявесты пасаг. З той пары і стала месца ад прозвішча гаспадароў Дзяржынавым звацца. У сям'і было каля 100 гектараў зямлі, якую здавалі ў арэнду. Вядома ж, вялі і ўласную гаспадарку — аб чым сведчаць пабудовы, частку з якіх аднавілі (лядоўня, канюшня, вяндлярня, свіран і шмат чаго іншага). Быў спецыяльны домік, дзе харчаваліся работнікі, а таксама адміністрацыйны будынак. Трымаць гаспадарку было даволі складана, але нездарма ж бацька Фелікса меў матэматычную адукацыю — гэтыя веды, мабыць, прыйшліся вельмі дарэчы і ў сельскай гаспадарцы.

Асноўнымі крыніцамі даходаў Дзяржынскіх з'яўлялася арэндная плата за зямлю і пенсія, якую атрымліваў Эдмунд Восіпавіч. Аднак у 1882 годзе ва ўзросце 43 гадоў бацька памёр ад сухотаў. Маці Алена Ігнатаўна засталася адна з 8 дзецьмі (5 сыноў і 3 дачкі), самаму малодшаму было 1 год і 3 месяцы. Феліксу ў гэты час было пяць гадоў. Сям'я пазбавілася вялікай часткі даходу — пенсіі. Можна толькі ўявіць, якія цяжкія часы насталі для Дзяржынскіх.

— Вялікую дапамогу ім аказвала бабуля па лініі маці — Казіміра, — заўважае дырэктар музея-сядзібы «Дзяржынава» Тэрэза Чуйко. — Гэты род быў больш заможны, чым Дзяржынскія, іх маёнтак Ёда (у музейнай экспазіцыі ёсць здымак, як тут адзначаюць «Дажынкі». — **М.Л.**) знаходзіўся за 27 кіламетраў ад Вільні. Дзеці часта там гасцявалі, асабліва калі вучыліся ў Віленскай гімназіі. Падрыхтоўкай сыноў і дачок да гімназіі займалася маці. У свой час Алена Ігнатаўна атрымала цудоўную хатнюю адукацыю, яна ведала некалькі замежных моў. У Дзяржынскіх была вялікая бібліятэка, у якой акрамя мастацкай літаратуры сабраны кнігі па самых розных навуках — фізіцы, матэматыцы, геаграфіі, астраноміі, біялогіі і інш.

На другім паверсе ў музеі можна ўбачыць частку гэтай багатай бібліяграфіі, такое адчуванне, што сапраўды патрапіў у той час. Алена Ігнатаўна цудоўна разбіралася ў музыцы, у доме было піяніна, таму нярэдка тут можна было пачуць яго чароўныя гукі і спевы. У Дзяржынаве вельмі любілі прымаць гасцей, на такіх вечарынах дзеці дэманстравалі свае здольнасці. Узгадваюць, што ў чатыры гады Фелікс дэкламаваў вялікія кавалкі з паэмы Адама Міцкевіча «Пан Тадэвуш». Ды ён і сам пісаў вершы. Захаваўся запіс аб нараджэнні будучага знакамітага рэвалюцыянера — ён зроблены ў 1877 годзе ў прыходскай кнізе ў вёсцы Дзераўное. Дарэчы, менавіта тут знаходзяцца родавыя могілкі Дзяржынскіх, дзе пахаваны бацька Эдмунд Восіпавіч, а таксама сястра Ванда і брат Станіслаў. Ванда трагічна загінула яшчэ ў 14-гадовым узросце — браты сваволілі з паляўнічым ружжом, якое нечакана стрэліла...

Калі Феліксу споўнілася дзесяць гадоў, ён паступіў у Віленскую гімназію, дзе займаўся на фізіка-матэматычным аддзяленні. Цікава, што захаваўся той самы чамадан, з якім хлопчык, можна сказаць, рушыў у дарослае жыццё. Таксама побач — парасон і партфель, як сведкі жыцця нашага знакамітага земляка. Увогуле, у аднаўленай сядзібе вельмі ўтульна, адчуваеш тут сябе неяк нават «па-хатняму». Углядаешся ў старыя пажаўцелыя фатаздымкі, якія назаўсёды спынілі той ці іншы момант. У адным з пакояў вісіць герб Дзяржынскіх, па якім навукоўцы зрабілі выснову наконт беларускіх каранёў гэтага роду. Ён вядомы з даўніх часоў — з XVII стагоддзя, першага дакументальна вызначанага продка звалі Мікалай. Увогуле вядома каля 120 прадстаўнікоў гэтага старажытнага роду. Многія цяпер знакамітасці — напрыклад, як паведаміла Тэрэза Чуйко, у прыгарадзе Лондана жыве і працуе вядомы мастак Анжэй Дзяржынскі.

Сямейныя рэчы раздаў суседзям

У гімназіі Фелікс спаткаў сваё першае каханне — дзяўчыну звалі Юлія. Вядома, што ў той час асобна працавалі мужчынскія і жаночыя гімназіі, таму юнакам і дзяўчатам вельмі цяжка было сустракацца. І нават перапісвацца паміж сабой. Таму Юлія і Фелікс абменьваліся пасланнямі праз... ксяндза, які ў абедзвюх навучальных установах выкладаў Закон Божы. Свае запіскі закаханыя падкладвалі яму ў галёшы. Вось яшчэ адзін вельмі адметны факт: сястра Ядвіга ўзгадвала, што ў 1893 годзе Фелікс хацеў перайсці ў духоўную семінарыю, каб пасля стаць ксяндзом. Аднак выкладчык Закона Божага адгаварыў яго ад такога кроку, паколькі Фелікс, на яго думку, быў надта вясёлы і каля гімназістак завіхаўся.

Падчас вучобы хлопец сур'ёзна захапіўся рэвалюцыйнымі ідэямі, за што пасля быў выключаны з гімназіі. Гэтаму спрыяла сама гістарычная абстаноўка, лічыць Тэрэза Чуйко. З боку расійскай улады былі ўведзены жорсткія меры — адзін «разбор шляхты» чаго варты! Янушэўскія (род маці Дзяржынскага) у свой час падтрымлівалі паўстанцаў Кастуся Каліноўскага, аб гэтых падзеях Алена Ігнатаўна неаднойчы расказвала сваім дочкам і сынам. Яшчэ з дзяцінства Фелікс быў надзвычай успрымальны да несправядлівасці, таму ідэі рэвалюцыі, пабудовы грамадства новага тыпу аказаліся яму вельмі блізкімі, сугучнымі ўласным думкам. Аб чым ён пасля напіша ў сваіх знакамітых «Дзённіках зняволенага», якія займаюць сваё пачэснае месца сярод музейных экспанатаў: «... не варта было б жыць, калі б чалавецтва не асвятлялася зоркай будучага». Ад сваіх перакананняў ён ніколі не адступаў (нездарма ж «жалезным Феліксам» назвалі), такая пазіцыя выклікала адпаведную рэакцыю з боку ўлады — увогуле ў зняволенні Дзяржынскі правёў каля 11 гадоў.

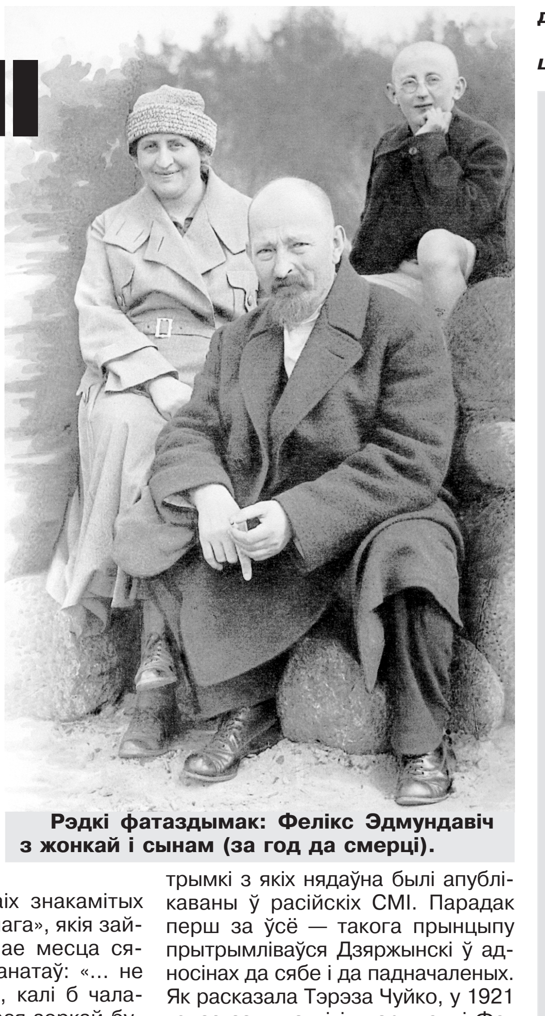

Рэдкі фатаздымак: Фелікс Эдмундавіч з жонкай і сынам (за год да смерці).

Жонка Соф'я Сігізмундаўна таксама была рэвалюцыянеркай і заўсёды падтрымлівала мужа ў яго барацьбе. Сын Ян (ён, як і бацька, пражыве 49 гадоў) з'явіўся на свет у турме. Як бачым, жыццё зусім не песціла Дзяржынскага, аднак, напіша ён аднойчы, «у душы ніколі не ўзнікала сумненняў у правільнасці нашай справы». Прынцыповасць і заўсёдная адданасць ідэям рэвалюцыі — гэтыя рысы асобы Фелікса Эдмундавіча адзначаюць усе. Аказваецца, ён меў толькі дзве ўзнагароды: знак ганаровага чэкіста і ордэн Чырвонага Сцяга. Дзіўная сціпласць для аднаго з асноўных партыйных функцыянераў, хіба не так? Навядзенне парадку ў дзяржаве, вырашэнне праблемы беспрытульнікаў — Дзяржынскі справіўся з многімі, самымі цяжкімі праблемамі.

Аднаўленая сядзіба.

Падчас НЭПа яму даверылі «вярстаць» эканамічную палітыку. Погляды Фелікса Эдмундавіча актуальныя і цяпер: ён выступаў за шматукладнасць эканомікі, імкнуўся змяніць сістэму кіравання (як старшыня Вышэйшага Савета Народнай Гаспадаркі), а таксама выказваўся супраць неабгрунтаваных рэпрэсій. Апошняе гучыць даволі нечакана, аднак аб гэтым сведчаць матэрыялы сакрэтных архіваў, вытрымкі з якіх нядаўна былі апублікаваны ў расійскіх СМІ. Парадак перш за ўсё — такога прынцыпу прытрымліваўся Дзяржынскі ў адносінах да сябе і да падначаленых. Як расказала Тэрэза Чуйко, у 1921 годзе за шматлікія парушэнні Фелікс Эдмундавіч падпісаў ордэр на арышт Берыі (але таго адстаялі Арджанікідзе і Сталін). Зразумела, што прынцыповасць і бескампраміснасць Дзяржынскага далёка не ўсім падабалася, таму шэраг яго пачынанняў проста блакіраваўся. Нездарма ў 1926 годзе ён звяртаецца з просьбай аб адстаўцы. У музеі ёсць даволі рэдкі здымак — Дзяржынскі разам з жонкай і сынам за год перад смерцю. Перад намі стомлены, хворы чалавек, але моцны духам. 20 ліпеня 1926 г. адбыўся пленум ЦК і ЦКК, на ім з апошняй сваёй прамовай выступіў Фелікс Эдмундавіч. Пасля ранішняга пасяджэння ён памёр — было Дзяржынскаму 49 гадоў...

...Апошні раз Фелікс прыязджаў у Дзяржынава летам 1917 года, калі даведаўся аб смерці брата Станіслава. Таго забілі дэзерціры (Першая сусветная вайна была ў разгары), якіх ён пусціў пераначаваць. Рабочыя разбегліся, сядзібу разрабавалі — Фелікс не быў на радзіме 25 гадоў, можна толькі здагадвацца, з якімі пачуццямі ён прыехаў сюды. Адведаў магілкі бацькі, сястры і брата, сабраў усе рэчы, якія засталіся ў сядзібе, і раздаў суседзям. Праз некалькі месяцаў адбудуцца падзеі, якія зменяць ход гісторыі. Адным з кіраўнікоў іх стане Фелікс Дзяржынскі...

Дырэктар музея-сядзібы Тэрэза Чуйко цікава распавядае пра жыццё тутэйшай шляхты.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.
Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ і з архіваў музея-сядзібы Дзяржынскага.
Стаўбцоўскі раён.

А на мой погляд...

Зіма — найлепшы час для сустрэч унукаў і бабуль, дзяцей і бацькоў

Да каляндарнай зімы яшчэ цэлыя два тыдні, аднак снег, што некалькі разоў за апошні час ужо ўхутваў зямлю, канчаткова даў зразумець: восень на зыходзе. Няхай покрыва тое пакуль не вельмі «трывалае» і мы яшчэ дакладна не ведаем, якой жа насамрэч будзе зіма, аднак, як і сама прырода, паступова пераходзім на новы рэжым жыцця: мяняем «гуму» на колах аўтамабіляў, дастаём з шафаў цёплыя рэчы, з цяжкасцю раніцай выбіраемся з-пад цёплай коўдры і... думаем аб зімовых месяцах, што наперадзе.

ЯКІЯ Ў ВАС ПЛАНЫ НА ГЭТУЮ ЗІМУ — АСАБІСТЫЯ, ПА ПРАЦЫ? ЧАГО ВЫ НАЙПЕРШ АД ЯЕ ЧАКАЕЦЕ?

Галіна ЯРАШЭВІЧ, старшыня Мікалаеўшчынскага сельскага Савета Стаўбцоўскага раёна:

— Калі гаварыць пра асабістае жыццё, дык адпачыць асабліва не атрымаецца, бо водпуск у мяне ўжо быў. Так, святкаваць Новы год я люблю, асабліва ў асяроддзі родных людзей. Што да працы, дык вельмі радуе, што сёлета нарэшце нашы мясцовыя дарогі былі перададзены на баланс ДСУ-135. Раней з іх расчысткай ад снегу дапамагаў СВК «Радзіма Якуба Коласа». Думаю, што і надалей, калі будзе такая патрэба, ён не адмовіць у дапамозе, аднак цяпер імі павінна займацца іншая арганізацыя. Падчас моцных снегападаў раней часам узнікалі пэўныя праблемы, зараз жа, спадзяюся, што і грамадскі, і асабісты транспарт іх будзе пазбаўлены.

Людміла ЛАШКОЎСКАЯ, пенсіянерка, вёска Граўжышкі Ашмянскага раёна:

— Планаў на зіму шмат. У пляменніцы з Мінска юбілей, аднак паездку да яе на нейкі час адкладу, бо крыху прыхварэла. У дачкі ў Гродне двое маленькіх дзетак, дык бабуля, гэта значыць, я, збіраецца да іх — пабачыць, дапамагчы ў доглядзе. Крыху пазней, ужо, напэўна, пасля Новага года, іх прывязуць да мяне, буду ўжо дома з імі няньчыцца. І дзецям маім, зразумела, патрэбна часам і парада, ды і, чаго там, матэрыяльная падтрымка. Так што бабуля ўся ў клопатах! Вось плануюць дома рамонт скончыць: сцены, столь пафарбаваць. Зразумела, мы трымаем гаспадарку: свіней, курэй, два сабачкі ёсць, коцікі. У гэтым сэнсе ў вёсцы не да адпачынку нават зімой. Жывёлу ж даглядаць трэба, карміць.

Ніна КРЭЧЫК, сакратар Новадзевяткавіцкага сельскага Савета Слонімскага раёна:

— Найперш трэба рамонт на кухні дарабіць. Дзеці сказалі: матуля, ты толькі матэрыялы патрэбныя купі, мы прыедзем, усё паклеім, пафарбуем. Мы трымаем свінку, трусоў, курэй, але догляд за жывёлай у параўнанні з вясенне -асеннімі клопатамі на агародзе, працай на зямлі, асабліва нас не «напружвае». Таму зімой хацелася б крыху адпачыць: пабыць сярод родных мне людзей, павязаць для заспакаення нерваў, тэлевізар паглядзець. Мы з мужам «відзік» любім глядзець, мне асабіста меладрамы падабаюцца. Касетамі і дзеці забяспечваюць, і суседка дзеліцца. Яшчэ буду ў бібліятэку хадзіць з суседкай майго ўзросту, сяброўкамі. Мы там любім часопісы пагартаць, рэцэптамі хатніх нарыхтовак і страў абмяняцца. А часам нехта і на пробу нешта прынясе з прыгатаванага. Такія вось у нас вячоркі атрымліваюцца. Зразумела, Калядкі плануем добра адзначыць, кабанчыка забіць. Сумаваць, словам, не збіраемся. Я ўжо і дзяўчат сваіх папярэдзіла, што і летам ім спакою не дам: буду іх на рэчку цягаць, у лес па ягады.

Анатоль ЧАЙКОЎСКІ, загадчык фермы СВК «Шчорсы» Навагрудскага раёна:

— Вы ведаеце, некалі раней у нас святкаваўся Дзень зімы, калі тройкі запрагалі, маленькі такі фестываль ладзілі на мясцовым узроўні. З дапамогай прафсаюза па 15—20 чалавек ездзілі на экскурсіі ў Ленінград, Маскву, іншыя гарады. Зараз жа, на жаль, нічога гэтага няма. У бліжэйшых планах, хіба, Дзень сельскай гаспадаркі. Адпачываць таксама асабліва не даводзіцца, мы нават летам не заўсёды ў водпуск ідзём, а бяром кампенсацыю. А ў зімовы час у нас працы ўвогуле больш: зімоўка ёсць зімоўка.

Вольга ДЗІЧКОЎСКАЯ, пенсіянерка, вёска Кажушкі Слуцкага раёна:

— У снежні ў мяне круглая, як кажуць, дата ў жыцці. Але пакуль, шчыра скажу, нічога святкаваць не хочацца. Дрэнна сябе адчуваю, таму найперш хацелася б паправіць уласнае здароўе. Не, па санаторыях я ніколі не ездзіла. Ды і гаспадарка... Вы з вёскі? Тады ведаеце, што праца бывае заўсёды. Але і прыемныя клопаты таксама ёсць, гэта праўда. У сына ў Слуцку дзве дзяўчынкі, ім часам бывае патрэбна нянька, на выхадныя, бывае, іх наведваю. Яшчэ старэйшая ўнучка ёсць у Мінску. Так, трэба трымацца, мне ўсіх маіх дзетак і ўнукаў было б прыемна пабачыць на ўласным юбілеі.

Сяргей СТАРЫНАЎ.

Абдальмахамед ФЕКРЫ:

«НАШЫ ДОБРЫЯ І ШЧЫРЫЯ ПАЛІТЫЧНЫЯ АДНОСІНЫ — МАГУТНЫ ФАКТАР РАЗВІЦЦЯ ЭКАНАМІЧНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА»

На пытанні карэспандэнта «Звязды» адказвае пасол Ірана ў Беларусі А. Фекры

— Спадар Фекры, адносіны Беларусі і Ірана вызначаюцца стабільнасцю і паступовым паглыбленнем. Гэтаму шмат прыкладаў. Якія накірункі супрацоўніцтва паміж нашымі краінамі, на ваш погляд, з'яўляюцца найбольш перспектыўнымі?

— Я думаю, што нашы адносіны павінны развівацца ўсебакова. Яны толькі тады могуць быць стабільнымі, калі ідзе іх паступовае развіццё і ў палітычнай сферы, і на міжнароднай арэне, і ў галінах эканомікі і культуры, і г. д. Вось гэта і ёсць усебаковае паглыбленне адносін. Я магу сказаць, што паміж Іранам і Беларуссю склаліся добрыя адносіны ў палітычнай сферы, назіраецца станоўчая тэндэнцыя развіцця стасункаў у галіне эканомікі. Таксама ёсць вельмі добрая аснова для культурнага супрацоўніцтва.

— Але традыцыйна спачатку паміж краінамі развіваецца ўзаемны гандаль, а затым ужо завязваюцца адносіны ў іншых сферах. У сувязі з гэтым як вы ацэньваеце ўзровень гандлёвага абароту паміж нашымі краінамі і якія ёсць рэзервы для яго павелічэння?

— Я не зусім з вамі згодны ў тым, што спачатку павінен развівацца гандаль, а потым усё астатняе. На мой погляд, палітычныя адносіны могуць стаць той урадлівай глебай для паспяховага ўсталявання стасункаў у іншых сферах, у тым ліку і ў эканамічнай. У нас вельмі добрыя і шчырыя палітычныя адносіны. Менавіта гэта дае перспектывы для развіцця супрацоўніцтва ў розных галінах з кожным днём.

Іран, нагадаю, — гэта краіна, якая ў пэўных сферах дзейнасці, напрыклад, у некаторых галінах прамысловасці, дасягнула істотных вынікаў і значных поспехаў. І мы гатовыя экспартаваць нашу канкурэнтаздольную прадукцыю ў Беларусь. З іншага боку, вы вырабляеце шмат тавараў, якія могуць быць цікавымі для іранскіх пакупнікоў. Тым больш, што мы маем намер набываць неабходныя нам рэчы, хутчэй, у вас — дружалюбнай да Ірана дзяржавы, чым у тых краінах, якія непрыязна ставяцца да нас. Мы не бачым якіх-небудзь абмежаванняў для ўзаемавыгаднага эканамічнага супрацоўніцтва.

Але, мушу заўважыць, існуе шэраг праблем на гэтым шляху. Думаю, палітычная воля вышэйшых кіраўнікоў Беларусі і Ірана дапаможа іх ухіліць.

— У развіццё вашай думкі аб вельмі добрых і шчырых палітычных адносінах паміж нашымі краінамі. Як гэта адлюстроўваецца на іх узаемадзеянні на міжнароднай арэне?

— У канкрэтных справах і дзеяннях. Напрыклад, у міжнародных парламенцкіх арганізацыях, у ААН мы падтрымліваем адзін аднаго. Скажам, калі Іран у ААН выступае за прыняцце пэўнай рэзалюцыі, то Беларусь галасуе за нашу ідэю. І наадварот, мы адабраем дыпламатычныя намаганні, ініцыятывы і крокі вашай краіны ў міжнародных арганізацыях. Гэта прыносіць абодвум бакам карысць. Прыкладна так мы дзейнічаем, калі прадстаўнікі Беларусі і Ірана вылучаюцца ў якасці кандыдатаў на адказныя пасады ў камітэтах, камісіях і агенцтвах сістэмы ААН.

— Рэгулярна праводзяцца пасяджэнні змешанай сумеснай беларуска-іранскай камісіі па эканамічным супрацоўніцтве. Як вы ацэньваеце ўзровень яе работы, якія пытанні яна разглядае і што мяркуецца абмеркаваць на чарговай сустрэчы яе ўдзельнікаў?

— Сапраўды, гэта камісія актыўна функцыянуе. Сустаршынёй іранскай часткі камісіі з'яўляецца міністр гандлю Масуд Мір-Каземі. Сустаршыня ад Беларусі — міністр прамысловасці Анатоль Русецкі. Адбылося ўжо сем пасяджэнняў. Апошняе адносна нядаўна прайшло ў Тэгеране. Камісія разглядае розныя пытанні гандлёвага і эканамічнага ўзаемадзеяння. На пасяджэннях заўсёды прысутнічаюць прадстаўнікі дзелавых колаў Беларусі і Ірана, якія ўносяць каштоўныя прапановы. Звычайна да пасяджэнняў камісіі прымяркоўваюцца выставы тавараў, дзелавыя форумы і г. д.

У ходзе работы камісіі і сустрэч прадстаўнікоў дзелавых колаў абедзвюх краін вызначыліся некалькі асноўных накірункаў супрацоўніцтва. Першы — узаемны экспарт прамысловых тавараў, лекаў і медыцынскіх прэпаратаў, прадукцыі сельскай гаспадаркі і г. д. Але на шляху таварных плыняў з Ірана ў вашу краіну часам узнікаюць бар'еры, тады як беларускія вырабы да нас ідуць без перашкод. Прычына ў тых пагадненнях і абавязацельствах, якія ёсць у вас перад партнёрамі з краін СНД.

Узнікае часам дзіўная сітуацыя, калі нашы тавары трапляюць да вас з іншых краін, скажам, Расіі, Украіны, па больш высокай цане, чым мы прапануем. Але, калі б нашы тавары ішлі ў Беларусь напрамую, то з-за мытных тарыфаў яны будуць яшчэ даражэй. Зноў жа з-за вышэйназваных СНДоўскіх дакументаў. Зараз гэта пытанне ўважліва вывучаецца вашым бокам і рыхтуюцца адпаведныя прапановы па яго вырашэнні.

Таксама перспектыўны накірунак супрацоўніцтва — сумесныя прамысловыя і будаўнічыя праекты. Скажам, па ўзвядзенні недарагога масавага жылля, сучасных гандлёвых цэнтраў, мадэрнізацыі і пашырэнні вытворчасці беларускіх цэментных і іншых заводаў. Для гэтага вам патрэбны грошы. Іран гатовы прадаставіць крыніцы фінансавання.

— У гэтай сувязі наколькі рэальныя пастаўкі іранскіх энерганосьбітаў па прымальных цэнах у Беларусь? Наколькі мне вядома, наша краіна не аднойчы выказвала намер развіваць супрацоўніцтва ў галіне іх здабычы, перапрацоўкі і транспарціроўкі нафтапрадуктаў. На якіх умовах Іран можа дапусціць нашых нафтавікоў да сваіх радовішчаў?

— Так, Беларусь у свой час выказала жаданне займацца разведкай і здабычай нафты ў Іране, каб потым па ўласнаму жаданню распараджацца сваёй доляй вуглевадароднай сыравіны. З гэтай нагоды абедзве краіны заключылі адпаведны дагавор. Мы прадаставілі адно з лепшых перспектыўных нафтавых радовішчаў на вельмі выгадных для вас умовах. У Тэгеране ўжо адкрылася прадстаўніцтва канцэрна «Беларуснафта». Усё ідзе, як і дамовіліся.

— На Захадзе, асабліва ў Злучаных Штатах, апошнім часам гучыць даволі моцная крытыка ў бок кіраўніцтва вашай краіны з-за так званай ядзернай праграмы Ірана. Наколькі, на ваш погляд, аб'ектыўныя прэтэнзіі амерыканскіх і заходнееўрапейскіх палітыкаў і чаму яны так рашуча выступаюць супраць авалодвання Іранам ядзернай энергіяй?

— Злучаныя Штаты заўсёды шукалі і працягваюць шукаць штучна прыдуманага імі знешняга ворага. Адначасова яны заўсёды шукаюць і прычыны для ўкаранення ў розных частках свету сваіх антыгуманных ідэй і поглядаў, рэалізацыі сваіх эгаістычных мэтаў. Робіцца гэта дзеля зняцця напружання, якое існуе сёння ў амерыканскім грамадстве. Выдумкі пра іранскую ядзерную пагрозу — гэта своеасаблівы громаадвод.

Нагадаю, да развалу СССР Злучаныя Штаты не адно дзесяцігоддзе распаўсюджвалі чуткі пра яго як пра жудасную і сатанінскую краіну, называлі «імперыяй зла». Гэта даўняя палітыка ЗША, якія не зацікаўленыя ў тым, каб такія краіны, як Іран, развіваліся ўсебакова, станавіліся самадастатковымі. Бо тады Злучаным Штатам будзе цяжка забяспечваць уплыў на гэтыя краіны.

Таму пасля перамогі рэвалюцыі ў Іране каля 30 гадоў таму амерыканцы, каб супыніць далейшы ход яе развіцця, навязалі нам васьмігадовую вайну. Яны ўсяляк узброівалі нашых ворагаў, пастаўлялі ім найноўшую ваенную тэхніку, здабытую з дапамогай касмічных спадарожнікаў інфармацыю аб нашых сакрэтных аб'ектах. У тым ліку разведвальныя суперсамалёты АВАКС. І толькі з адной мэтай — патапіць у крыві нашу рэвалюцыю.

Але мы выстаялі і выйгралі вайну, аднавілі разбураныя гарады і вёскі, развілі прамысловасць, медыцыну. Сёння ў нас праводзяцца найскладанейшыя аперацыі па трансплантацыі органаў, мы ганарымся дасягненнямі ў генннай інжынерыі, у галіне ствалавых клетак.

Такім чынам насуперак усім намаганням Злучаных Штатаў мы ўпэўнена ідзём наперад. Вось і была ў Вашынгтоне прыдумана чарговая казка пра іранскую ядзерную пагрозу. Адна з прычын — сёння Іран выступае як паспяховы прадстаўнік прыніжаных краін свету, якія пакутуюць ад здзекаў амерыканскага імперыялізму. Невыпадкова 116 краін Руху недалучэння падтрымліваюць нашу ядзерную праграму.

Скажу больш: прадстаўнікі многіх краін, якія ў спрэчках вакол Ірана афіцыйна быццам бы за амерыканцаў, часта ў прыватных гутарках гавораць нам аб тым, што гэта вымушаны крок. На самай справе, яны вераць у неабходнасць развіцця Іранам уласнай ядзернай энергетыкі ў мірных мэтах. Такім чынам, бачна, наколькі аб'ектыўнымі можна лічыць прэтэнзіі да нас амерыканскіх і заходнееўрапейскіх палітыкаў. У іх краінах атамная энергетыка займае вядучыя пазіцыі, дык чаму нам нельга выкарыстоўваць яе бясспрэчныя перавагі?

— Аднак Вашынгтону ваша «ядзернае дасье» не падабаецца ўсё больш і больш. Адтуль з вуснаў уплывовых чыноўнікаў і некаторых вядомых палітыкаў гучаць пагрозы і заклікі да ваеннага пакарання Ірана. Ці гатова ваша дзяржава супрацьстаяць верагоднай агрэсіі?

— У іранцаў ёсць сіла і моц абараніць сябе, свой народ і сваю рэвалюцыю. І калі амерыканцы адважацца на такі шалёны крок, то яны моцна заплацяць за гэта.

— У Беларусі на дзяржаўным узроўні пастаўлена задача зрабіць турызм высокарэнтабельнай галіной. Нам ёсць што паказаць гасцям. У Ірана, як вядома, багатая гістарычная і культурная спадчына. Ці ёсць шанцы наладзіць абмен турыстамі?

— Ёсць. Наша арганізацыя культурнай спадчыны і турызму, магчыма, адкрые сваё прадстаўніцтва ў Мінску з мэтай актывізаваць плыні турыстаў у абодвух накірунках.

— Якія перспектывы стварэння ў Тэгеране і Мінску беларускага і адпаведна іранскага культурна-інфармацыйных цэнтраў?

— Маё меркаванне наконт гэтага станоўчае. Калі ваша краіна захоча стварыць свой культурна-інфармацыйны цэнтр у Тэгеране, то ў нас ніхто не будзе супраць. Ці, магчыма, адкрыць сваю авіялінію з нашай сталіцай, то і гэта мы будзем вітаць.

Гутарыў Леанід ЛАХМАНЕНКА.

Парламенцкі сход: бюджэт Саюзнай дзяржавы на 2008 год

Парламенцкі сход прыняў бюджэт Саюзнай дзяржавы на 2008 год. За гэта рашэнне аднагалосна прагаласавалі дэпутаты ў Маскве на 32-й сесіі Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі.

Даходныя і расходныя часткі бюджэту складаюць 4 млрд 61 млн расійскіх рублёў. Даходы бюджэту фарміруюцца за кошт адлічэнняў краін — удзельніц Саюзнай дзяржавы, у тым ліку Расіі — 2 млрд 640 млн расійскіх рублёў, Беларусі — 1 млрд 421 млн расійскіх рублёў.

Зарэзерваваны сродкі для шэрагу новых саюзных праграм, якія плануецца прыняць у 2008 годзе, у тым ліку па супрацоўніцтву ў сферы высокіх тэхналогій, у аэракасмічнай, абароннай, праваахоўнай і сацыяльнай галінах. З агульнай сумы бюджэту 2008 года 34,6 працэнта сродкаў будуць накіраваны на прамысловасць, энергетыку, будаўніцтва, транспарт і сувязь, 13,1 — на ваеннатэхнічнае супрацоўніцтва, праваахоўную дзейнасць і забеспячэнне бяспекі, 9,8 — на ліквідацыю надзвычайных сітуацый і ахову навакольнага асяроддзя, 13,7 працэнта — на сацыяльную палітыку, ахову здароўя, адукацыю і культуру.

У адпаведнасці з зацверджанай працэдурай прыняты парламентарыямі бюджэт Саюзнай дзяржавы на 2008 год будзе ўнесены ў Вышэйшы Дзяржсавет Саюзнай дзяржавы.

Эдуард ПІВАВАР, БЕЛТА.

Спорт-тайм

СУПЕРМАТЧ У ГОНАР ЮБІЛЕЯ

У першы дзень снежня аматарам гульні № 1 варта завітаць у мінскі футбольны манеж: там адбудзецца супер-матч з удзелам ветэранаў «Дынама-82» і «зорак» футбола СССР (прадстаўнікі Расіі, Украіны і Літвы). Сустрэча прысвячаецца 25-годдзю перамогі сталічных дынамаўцаў у саюзным чэмпіянаце. Уваход у манеж свабодны. Пачатак свята а 14-й гадзіне.

КАСЦІЦЫН ДАПАМОГ «МАНРЭАЛЮ»

Андрэй Касціцын стаў лідарам па выніковасці сярод беларусаў, якія выступаюць у рэгулярным чэмпіянаце НХЛ: на яго рахунку 2 галы і 4 перадачы. У гасцявым матчы супраць «Таранта» ён вызначыўся на 20-й хвіліне другога перыяду. Касціцын дапамог сваёй камандзе зраўняць лік. «Манрэаль» выйграў у авертайме — 4:3.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ЗША ТРАЦЯЦЬ НА ВАЙНУ Ў ДВА РАЗЫ БОЛЬШ, ЧЫМ ЗАЯЎЛЯЮЦЬ

Вайна ў Іраку і Афганістане каштуе ЗША амаль удвая даражэй, чым заяўляюць афіцыйныя ўлады. Такая інфармацыя ўтрымліваецца ў справаздачы, падрыхтаванай прадстаўнікамі Дэмакратычнай партыі і ўнесенай на разгляд у Кангрэс.

У справаздачы адзначаецца, што з-за «схаваных выдаткаў» баявыя дзеянні абыходзяцца ЗША не ў 804 млрд. долараў, якія патрабуе Белы дом, а ў 1,5 трыльёна долараў. Такім чынам, сярэднестатыстычная амерыканская сям'я плаціць за вайну 20 тыс. долараў у год, а ў перспектыве сума можа вырасці да 46 тыс. за год.

У «схаваныя выдаткі» аўтары справаздачы ўключылі адлічэнні на лячэнне параненых ветэранаў баявых дзеянняў і выплаты працэнтаў па займах, узятых для фінансавання ваенных аперацый.

МУШАРАФ МОЖА ПАЙСЦІ Ў АДСТАЎКУ?

Прэзідэнт Пакістана Первез Мушараф адмёў абвінавачанні ў дыктатуры і заявіў, што пакіне сваю пасаду, як толькі ў краіне будзе наведзены парадак. Адначасова ён пацвердзіў, што парламенцкія выбары ў студзені пройдуць ва ўмовах надзвычайнага становішча.

Нагадаем, Мушараф увёў рэжым ЧП, патлумачыўшы яго пагрозай ісламскага экстрэмізму. Гэта адбылося праз месяц пасля выбараў, на якіх ён атрымаў перамогу. Аднак Вярхоўны суд не прызнаў вынікі выбараў, бо па канстытуцыі прэзідэнтам не можа быць асоба, якая знаходзіцца на ваеннай службе. Раней Мушараф заключыў нефармальнае пагадненне з лідарам апазіцыі Беназір Бхута аб падзеле ўлады пасля выбараў, згодна з якім генерал павінен быў пайсці ў адстаўку з пасады галоўнакамандуючага і застацца прэзідэнтам. Аднак затым Мушараф адмовіўся пакінуць службу, распусціў Вярхоўны суд і прыпыніў дзеянне канстытуцыі. Бхута ў сваю чаргу дэнансіравала дамоўленасці з прэзідэнтам і стала патрабаваць адстаўкі Мушарафа.

ЯКІ АЎТО ТАННЕЙ У АБСЛУГОЎВАННІ?

Адно з расійскіх маркетынгавых агенцтваў днямі апублікавала рэйтынг найбольш дарагіх і найбольш танных у абслугоўванні папулярных іншамарак. У ходзе даследавання маркетолагі гутарылі з дылерамі, вывучалі прайс-лісты і правялі 4,5 тысячы інтэрв'ю. Атрыманыя вынікі ў пэўнай ступені сталі нечаканасцю.

Так, па памерах неабходных фінансавых укладанняў першае месца ў рэйтынгу з вялікім адрывам ад астатніх марак сярэдняга класу займаюць аўтамабілі Mitsubishi і Honda. На другім месцы размясціліся аўто маркі Mazda, якія аказаліся таксама не таннымі ў абслугоўванні. Замыкае тройку самых дарагіх у эксплуатацыі іншамарак нямецкі Volkswagen.

Далей у рэйтынгу ідуць Suzuki і Toyota. У сярэдзіне спіса апынуліся Opel, Renault, Peugeot і Skoda: кошт іх запчастак ацанілі як сярэдні. Нашмат больш выгаднымі па кошту абслугоўвання аказаліся аўто марак Hyundai і, што здзівіла экспертаў, Citroen: яго запчасткі аказаліся на 17 працэнтаў таннейшыя за тых жа французаў Peugeot. А вось самым танным у эксплуатацыі быў прызнаны амерыканец Chevrolet.

КОЖНЫ ЧАЦВЁРТЫ БЯЗДОМНЫ ЗША — ВЕТЭРАН БАЯВЫХ ДЗЕЯННЯЎ

Кожны чацвёрты бяздомны ЗША з'яўляецца ветэранам.

Размова ідзе не толькі пра людзей старэйшага і сярэдняга ўзросту. Сярод бяздомных ветэранаў шмат моладзі — удзельнікаў баявых дзеянняў у Іраку і Афганістане. Большасць бяздомных пакутуе ад наркатычнай і алкагольнай залежнасці, а 45 працэнтаў — ад псіхічных расстройстваў.

У КАРЭІ АДКРЫЎСЯ ГАТЭЛЬ У ФОРМЕ ЎНІТАЗА

У карэйскім горадзе Сувон правінцыі Кёнгідо адкрыўся адзіны ў свеце гатэль у форме ўнітаза, паведамляюць інфармагенцтвы.

Унікальны будынак уяўляе сабой двухпавярховы дом плошчай у 418,72 кв. м, узведзены са сталі і бетону. Паміж ім і паркам размешчаны чатыры раскошныя прыбіральні, ручай і маленькі сад. Зняць нумар на суткі ў такім гатэлі ў першыя дні работы можна «ўсяго» за $50 тыс., паведамляе агенцтва. Жадаючыя проста агледзець будынак павінны будуць ахвяраваць каля $1 на будаўніцтва прыбіральняў па ўсім свеце.

Уладальнік прымеркаваў урачыстае адкрыццё ўстановы да пачатку Генеральнай асамблеі сусветнай асацыяцыі прыбіральняў, якая пройдзе ў Сеуле 21—25 лістапада. Чакаецца, што гатэль будзе ўключаны ў Кнігу рэкордаў Гінеса.

Інфарм-укол

Калі жанчыне — 40+

Абараніць сябе ад шматлікіх захворванняў у гэтым узросце дапаможа перш-наперш правільнае харчаванне.

МЯСА. Павінна прысутнічаць у рацыёне не часцей 3 разоў на тыдзень. Рэкамендуецца нятлустая ялавічына, мяса птушкі без скуры, выдаліць — свініну, субпрадукты, каўбасныя вырабы, вэнджаніну. РЫБА. Пераважна марская, марскія прадукты (мідыі, кальмары, крэветкі). МАЛОЧНЫЯ ПРАДУКТЫ. Нятлустае малако і нятлусты тварог, сыры нятлустых сартоў (тлушч — меней 30 працэнтаў), абмежаваць сметанковае масла. МУЧНЫЯ ВЫРАБЫ. Можна хлеб грубага памолу, з вотруб'ем, макаронныя вырабы з цвёрдых сартоў пшаніцы, крупы, выключыць — здобу. ЦУКАР, СОЛЬ. Натуральны мёд і цукразамяннікі, абмежаваць ужыванне цукру да 10 працэнтаў ад агульнага каларажу, зменшыць ужыванне солі да 5 г у суткі. ФРУКТЫ, АГАРОДНІНА. Багатыя на вітамін А: морква, рабіна, чырвоны перац, абрыкосы, гарбуз, чарэшня, парэчка. Багатыя на вітамін С: зялёныя часткі раслін (кроп, пятрушка, салат, сельдэрэй, цыбуля), агародніна (перац, капуста, бульба, памідоры), ягады (парэчка, рабіна, абляпіха, шыпшына) і цытрусавыя. НАПОІ. Ужыванне зялёнага чаю спрыяльна ўплывае на сардэчна-сасудзістую сістэму, мякка яе танізуе. Рэкамендуюцца ахаладжаныя травяныя чаі з высокім утрыманнем мяты, меліcы, маліны, лісця бярозы, а таксама свежаадціснутыя сокі, асабліва маркоўны. Рэгулярнае ўжыванне кавы прыводзіць да павышэння халестэрыну.

Ваш штодзённы рацыён павінны складаць бялкі — на 10—20 працэнтаў, складаныя вугляводы — на 50—70 працэнтаў, тлушчы — 15—30 працэнтаў. Самы просты спосаб кантраляваць сябе — уявіць, што талерка падзелена на чатыры часткі. На палову талеркі пакладзіце гародніну і фрукты, на адну чвэрць — мяса, рыбу, бабовыя ці іншыя бялковыя прадукты і яшчэ на адну чвэрць — ежу, якая ўтрымлівае крухмал (напрыклад, страву з бульбы ці рысу).

Цяпер вам неабходна ведаць, што клімакс (у перакладзе з грэч. «прыступка») — адзін з этапаў жыцця, які характарызуецца перабудовай гарманальнага фону, зніжэннем актыўнасці яечнікаў, нерэгулярнымі менструацыямі і з'яўленнем прыкмет завядання. Умоўна вылучаюць тры фазы клімактэрыя: прэменапаўза — перыяд, які папярэднічае спыненню менструальнай функцыі, менапаўза — перыяд ад апошняй менструацыі, постменапаўза — перыяд ад апошняй менструацыі, працягласць якога вызначаецца працягласцю жыцця жанчыны.

Падчас надыходу клімактэрыя змяняецца псіха-эмацыянальны статус жанчыны, узнікаюць прылівы жару, холаду, павышанае потааддзяленне. Галаўныя болі, пачашчанае сэрцабіццё, раздражнёнасць, санлівасць, слабасць, неспакой, дэпрэсія, забыўлівасць, няўважлівасць, зніжэнне лібіда. Лёгкая форма клімактэрычнага сіндрому праяўляецца прыкладна 10 прылівамі ў суткі, сярэдняя — гэта 10—20 прылівамі, цяжкая — звыш 30, калі назіраецца значная ці поўная страта працаздольнасці.

Для лячэння сіндрому прымяняюцца немедыкаментозныя метады: правільная дыета, рацыянальнае спалучэнне рэжыму працы і адпачынку, гімнастыка, масаж, абціранні халоднай вадой, а таксама фітапрэпараты — з лекавых раслін, у тым ліку травы зверабою, сардэчніку, кораню шыпшыны. З такіх гатовых прэпаратаў рэкамендуецца прымяняць Клімадынон. Аб спосабе яго выкарыстання варта параіцца з урачом.

Дубовы лес нармалізуе сон

Кара дуба ўтрымлівае дубільныя рэчывы, галавую і элагалавую кіслоты, пекціны, флаваноіды, крухмал і некаторыя іншыя рэчывы.

Прэпараты з кары дуба валодаюць вяжучым, супрацьзапаленчым, супрацьгніласным дзеяннем. Танін (асноўная дзеючая частка дубільных рэчываў кары) пры нанясенні на рану спалучаецца з бялкамі, утварае абарончую плёнку, якая папярэджвае тканку ад мясцовага раздражнення, што суцішае запаленне і боль. Танін узаемадзейнічае з бялкамі мікраарганізмаў, прыпыняе іх рост ці прыводзіць да гібелі.

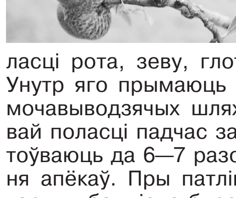

Адвар кары выкарыстоўваюць пры запаленчых захворваннях слізістай абалонкі поласці рота, зеву, глоткі, пры стаматытах і кроватачывасці дзёсен. Унутр яго прымаюць пры паносах, хранічных запаленнях кішэчніка, мочавыводзячых шляхоў і мачавога пузыра. Для паласкання ротавай поласці падчас запаленчых працэсаў адвар кары дуба выкарыстоўваюць да 6—7 разоў у суткі, а ў выглядзе прымочак — для лячэння апёкаў. Пры патлівасці ног робяць ванны, куды дадаюць адвар кары дуба, лісце бярозы, хвошч палявы. Прыбыванне ў дубовым лесе зніжае раздражняльнасць і нармалізуе сон.

Вядучая рубрыкі Святлана БАРЫСЕНКА.

Згубленае пасведчанне інваліда ІІ групы, выдадзенае на імя Радчанкі Паўла Міхайлавіча, **лічыць несапраўдным.**

Утерянную печать ЗАО «АБЛ» считать недействительной.

Прапусціце пешахода!

ДАІ Мінска праводзіць прафілактычную акцыю «Не прапусціў пешахода — развітайся з правамі».

Як паведамілі ў Дзяржаўтаінспекцыі ГУУС Мінгарвыканкама, мерапрыемства накіравана на павышэнне культуры ваджэння, а таксама папярэджанне дарожна-транспартнага траўматызму сярод пешаходаў. Інспектары, якія нясуць службу паблізу нерэгулюемых пешаходных пераходаў, будуць спыняць машыны, якія не прапусцілі пешаходаў. Прычым вадзіцелі, якія стварылі аварыйную абстаноўку на пераходзе, будуць на месцы парушэння пазбаўляцца вадзіцельскіх правоў, падкрэслілі ў ДАІ.

Паводле статыстыкі, наезды на пешаходаў з'яўляюцца адным з самых распаўсюджаных відаў дарожна-транспартных здарэнняў. За 10 месяцаў у Мінску па гэтай прычыне адбылося больш як 150 ДТЗ, у якіх два чалавекі загінулі і больш як 160 атрымалі раненні рознай ступені.

Кар. БЕЛТА.

Крынічка

«Цякла тут з лесу невялічка
Травой зарослая крынічка».
Якуб КОЛАС.

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 — **№ 28 (246)**

Сакрэт кітайскага садоўніка

Легенда сведчыць, што амаль за 2 тысячы гадоў да н.э. пры двары кітайскага вяльможы жыў стары садоўнік. Кветкі і плады, якія ён вырошчваў, славіліся ва ўсёй імперыі. Ён умеў даспельваць няспелыя плады і фрукты. Са смерцю садоўніка знік сакрэт даспельвання садавіны. Адзінае, што засталося, гаварылі, што садавіну ён акурваў ладанам.

Толькі праз некалькі стагоддзяў хтосьці, пачуўшы паданне, рашыў выпрабаваць старадаўні спосаб. Аказалася, духмяны ладан сапраўды робіць на плады чароўны ўплыў: яны даспяваюць, наліваюцца сокам і жаўцеюць. Але чаму такі жыватворны ўплыў удалося высветліць параўнальна нядаўна. Даследуючы пары ладану, хімікі знайшлі ў ім бясколерны, лёгкі газ этылен. Гэты газ і садзейнічае даспяванню пладоў.

Даспяванне праводзяць у памяшканнях, якія добра праветрываюцца, пры тэмпературы 20—25 градусаў. Плады ўкладваюць у скрынкі, на паліцы, стэлажы ў 2—3 слаі, да зялёных пладоў дадаюць некалькі чырвоных, напрыклад, памідораў, якія, выдзяляючы этылен, паскараюць паспяванне. Пры дружным адначасовым паспяванні на расліне іх мэтазгодна даспельваць на кустах. Для гэтага расліну выкопваюць і развешваюць у памяшканні каранямі ўніз так, каб быў вольны прыток паветра.

Этылен выдзяляюць і яблыкі, і грушы, калі даспяваюць, — таму іх кладуць у скрынку побач з недаспелымі сабратамі, каб паскорыць іх даспеванне.

Карысна ведаць

● Пры захоўванні ў цёплым памяшканні квашаная капуста робіцца вельмі кіслай. Каб пазбавіцца кіслаты, прамываць яе не варта — губляюцца каштоўныя мінеральныя рэчывы і вітаміны. Лепш за ўсё перад варкай такую капусту адціснуць, дадаць свежай капусты ці крыху цукру.

● Ад пярговай молі можна лёгка пазбавіцца, калі пашкоджаныя гэтым шкоднікам соты змясціць у поліэтыленавыя мяшкі і запусціць туды газ — бромісты метыл — 20 г на кубічны метр аб'ёму. Мяшкі пасля гэтага завязваюць і пакідаюць да вясны. Пры такім захоўванні пягра не пашкоджваецца моллю і не цвіце. У далейшым добра ўсвойваецца пчоламі і расплодам.

Некалькі правілаў абыходжання з агароднінай

Затраціўшы працу, вы вырасцілі ўраджай, заклалі яго на захоўванне. Цяпер можна чакаць, што зімовы рацыён не будзе абдзелены вітамінамі. Але, аказваецца, няўмелае абыходжанне з агароднінай пры прыгатаванні страў звядзе на нішто ўсе вашы летнія старанні — агародніна можа страціць ад 50 да 90 працэнтаў сваёй пажыўнай каштоўнасці. Выкананне некаторых правілаў дапаможа знізіць гэтыя страты.

● Не трымайце гародніну доўга пры пакаёвай тэмпературы, даставайце з халадзільніка ці склепа непасрэдна перад ужываннем ці прыгатаваннем.

● Мыйце гародніну толькі халоднай вадой і абавязкова выцірайце перад прыгатаваннем.

● Гатуйце гародніну спачатку на хуткім, а потым на павольным агні, але як мага хутчэй.

● Кладзіце гародніну толькі ў кіпячую ваду, разагрэты алей або загадзя разагрэтую духоўку.

● Старайцеся па магчымасці гатаваць агародніну ў скуры.

● Не вылівайце булён, дзе варылася гародніна. Калі яго засталося вельмі мала, яго гародніна ўбярэ ў сябе назад, калі яго даволі многа, выкарыстайце адвар для прыгатавання іншых страў: зварыце на ім суп, рыс, іншыя крупы і г.д.

Палігон для драцяніка

«Бульба на ўчастку паражаецца нематодай, драцянікам. Зараз практыкуюць высяваць сідэральныя культуры, раскажыце пра іх».

Іван Канстанцінавіч Мацкевіч, Лепельскі раён.

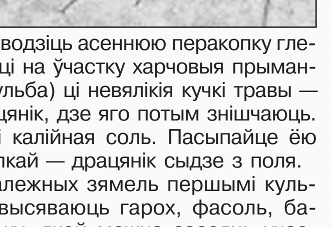

Ёсць шмат насякомых, жыццё якіх звязана з глебай. Адны знаходзяцца ў ёй часова, дзе зімуюць або хаваюцца ў выпадку небяспекі, другія — працяглы час і прыносяць многа шкоды раслінам. Да такіх небяспечных шкоднікаў адносяцца драцянікі, або лічынкі жукоў-шчаўкуноў, якія аддаюць перавагу ўчасткам з кіслымі глебамі, засеянымі шматгадовымі травамі. Праўда, самі жукі-шчаўкуны ядуць мала і асаблівай шкоды не прыносяць, а вось лічынкі пашкоджваюць большасць сельскагаспадарчых культур. Ёсць два перыяды найбольшай небяспекі для раслін: вясной пры паяўленні ўсходаў, і ўвосень, калі лічынкі нападаюць на ўсходы азімых, клубні бульбы і караняплоды. Хімічныя метады знішчэння драцяніка на дачных і прысядзібных участках непрымальныя, хоць ёсць прэпараты, якія пры ўнясенні ў глебу вялікімі дозамі могуць знішчыць гэтага шкодніка, але пры гэтым гінуць дажджавыя чарвякі, а таксама іншыя карысныя мікраарганізмы. Таму меры барацьбы з драцянікам накіраваны на тое, каб стварыць неспрыяльныя ўмовы для яго пражывання і размнажэння. Важнае значэнне мае барацьба з пустазеллем — асабліва не павінна быць пырніку ні на полі, ні паблізу яго, дзе расце, напрыклад, бульба ці караняплоды. Нейтралізацыя кіслых глеб попелам, даламітавай мукой або вапнай, у такім выпадку заражанасць драцянікам зніжаецца ў шмат разоў. Унясенне азотных угнаенняў, асабліва сульфату амонію, таксама садзейнічае паніжэнню заражэння ўчастка.

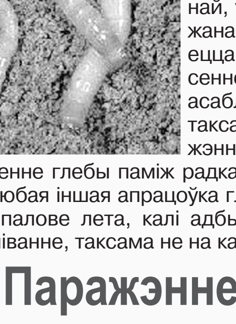

Рыхленне глебы паміж радкамі на глыбіню 10—12 см, любая іншая апрацоўка глебы, асабліва ў першай палове лета, калі адбываецца кладка яек і акукліванне, таксама не на карысць шкодніку. Трапіўшы на паверхню, ён знішчаецца механічна, яго склёўваюць птушкі. Асабліва важна перад надыходам замаразкаў праводзіць асеннюю перакопку глебы. Можна раскласці на ўчастку харчовыя прыманкі (часцей за ўсё бульба) ці невялікія кучкі травы — у іх забіраецца драцянік, дзе яго потым знішчаюць. Забівае драцяніка і калійная соль. Пасыпайце ёю поле перад перакопкай — драцянік сыдзе з поля.

Пры асваенні залежных зямель першымі культурамі на ўчастку высяваюць гарох, фасоль, бабы, алейную рэдзьку, якой можна засеяць участак пасля ўборкі бульбы. Гэтыя сельскагаспадарчыя культуры з'яўляюцца да ўсяго і зялёнымі ўгнаеннямі, якія вырошчваюць на выслабаненых участках зямлі, а затым заворваюць. Да такіх культур адносяцца рапс, лубін, гарчыца, жыта, фацэлія. Травы, высеяныя вясной, выкарыстоўваюць як угнаенне пасля другога ўкосу, высеяныя ўвосень — пакідаюць на зіму. Зялёныя ўгнаенні высяваюцца густа, каб наземная частка раслін перасцерагала глебу ад дажджоў і перашкаджала вымыванню гумусу. На цяжкіх глебах рэкамендуецца вырошчваць сумесь лубіна, свірэпкі, фасолі; на лёгкіх — канюшыну, насенне лугавых траў. Калі садова-агародны ўчастак упершыню аддадзены для распрацоўкі пад культурныя расліны, а глеба да ўсяго малаўрадлівая, ёсць сэнс на год-два засеяць зялёнымі ўгнаеннямі: канюшынай, лубінам, вікай, гарчыцай. Паліваюць зялёныя ўгнаенні рэдка, толькі ў асабліва засушлівыя перыяды. Дзякуючы ім у глебе актыўна дзейнічаюць мікраарганізмы і дажджавыя чарвякі.

Зялёныя ўгнаенні садзейнічаюць паляпшэнню санітарнага стану агароду. Так, гарчыца і настурка адпуджвае слізнякоў, шпінат — земляных мушак. Настурка, высаджаная пад пладовымі дрэвамі, адпуджвае тлю. Позна ўвосень гэтыя расліны збіраюць, здрабняюць і выкарыстоўваюць у якасці матэрыялу для кампасціравання. Глеба, угноеная зялёнай масай, прызначана для высадкі клубняў або расады.

Талая вада ў жыцці жывых арганізмаў

Кажуць, талая вада — гэта выпраўленая вада. Як прамярзанне выпраўляе ваду, да канца не могуць, відаць, растлумачыць нават фізікі, але добра вядома, што талая вада жыватворна дзейнічае на арганізм і чалавека, і раслін. Лёд як бы вычышчае з вады «шкодную інфармацыю», робячы яе, што называецца, жывой. Таму паліваць усходы, а таксама шматгадовыя расліны ў хатніх умовах заўсёды лепш вадой, атрыманай з растопленага снегу ці лёду. Талая вада вельмі мяккая, можна сказаць дыстыляваная. Паліванне такой вадой не мяняе асяроддзе глебы. Чаму так гэта важна? Агароднікі сутыкаюцца з такой цяжкасцю: прыгатаваная імі для расады рыхлая зямля праз некаторы час робіцца цвёрдай, паверхня яе застывае, нібы шкарлупіна. Прычына гэтага — солі кальцыю, якія змяшчаюцца ў водаправоднай вадзе. За месяцдругі вырошчвання ў гаршчочак ці паддон трапляе некалькі літраў вады, яна выпараецца, а солі застаюцца і накопліваюцца на паверхні. Чым менш зямлі ў пасадачнай ёмістасці, тым ярчэй выражана «цэментаванне». Усходы некаторых культур такіх умоў не пераносяць. Але зусім іншая справа, калі мы паліваем мяккай вадой: зямля ўвесь час застаецца таксама мяккай.

Што лепш: снег ці лёд? Вопытныя раслінаводы снег стараюцца выкарыстоўваць менш, таму што ў снезе можа знаходзіцца сажа, пыл, цяжкія металы, якія асядаюць з атмасферы. Лічыцца, што лёд забяспечвае большую чысціню.

А як жа правільна падрыхтаваць талую ваду з лёду? На ноч, калі на вуліцы мароз, вынесці на балкон напоўненую вадой пластыкавую ёмістасць на 2—3 л (большы аб'ём даволі марудна замярзае). Да раніцы ўся вада замерзне. Часам талую ваду гатуюць пры дапамозе маразільніка, але прыродныя спосабы ўсё ж здаравейшыя.

Паражэнне бульбы нематодай

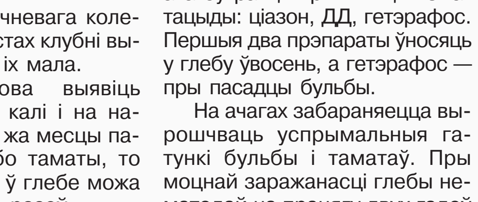

Нематода — вялікі круглы чарвяк, які паразітуе на каранях і клубнях культы. У выніку яго дзейнасці на заражоных участках ураджай клубняў зніжаецца на 60—80 працэнтаў, а то і больш. Акрамя бульбы, нематоды шкодзяць таматам, баклажанам. Нематода ў глебе накопліваецца паступова. Яе з'яўленне можна ўстанавіць па знешнім выглядзе раслін. Калі вы бачыце, што нейкі куст адстае ў росце, сцёблаў на ім мала, яны доўгія і тонкія, ніжнія лісты жаўцеюць, ападаюць і нарэшце расліна гіне, то, хутчэй за ўсё, тут «папрацавала» нематода. У канцы лета выкапайце падазроныя кусты і старанна агледзьце карэнні. У выпадку заражэння на каранях утвараюцца невялікія шарападобныя цысты белага, жоўтага і карычневага колеру. На паражоных кустах клубні вырастаюць дробныя і іх мала.

Важна своечасова выявіць шкодніка, таму што калі і на наступны год на гэтым жа месцы пасадзіць бульбу альбо таматы, то колькасць нематоды ў глебе можа павялічыцца ў многа разоў.

Як раяць вучоныя Інстытута аховы раслін, для барацьбы з нематодай у бульбы прымяняюць прафілактычныя і знішчальныя мерапрыемствы. Першыя зводзяцца да прадухілення занясення нематоды з пасадачным матэрыялам і прыладамі апрацоўкі глебы з заражанага ўчастка на незаражаны. З мэтай лакалізацыі і ліквідацыі ачагоў раяць прымяняць нематацыды: ціазон, ДД, гетэрафос. Першыя два прэпараты ўносяць у глебу ўвосень, а гетэрафос — пры пасадцы бульбы.

На ачагах забараняецца вырошчваць успрымальныя гатункі бульбы і таматаў. Пры моцнай заражанасці глебы нематодай на працягу двух гадоў рэкамендуецца вырошчваць збожжавыя і зернебабовыя культуры, шматгадовыя травы, а затым на гэтым месцы высаджваць толькі нематодаўстойлівыя гатункі бульбы: дэльфін, гранат, скарб, расінка, беларускі 3, атлант, прыгожы, Нарач, кардынал.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

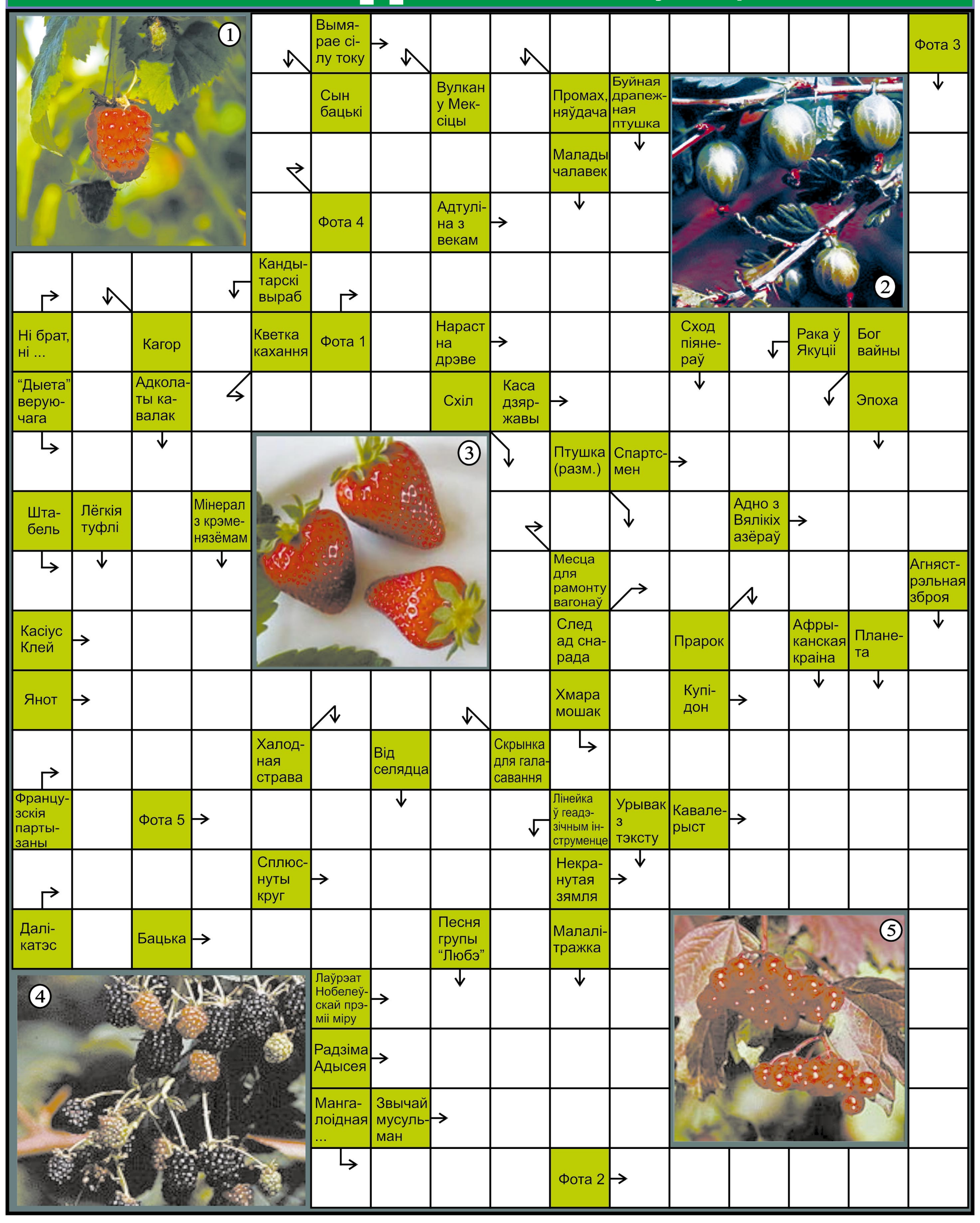

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.36	16.11	8.35
Віцебск —	7.31	15.56	8.25
Магілёў —	7.26	16.02	8.36
Гомель —	7.17	16.04	8.47
Гродна —	7.50	16.27	8.37
Брэст —	7.45	16.34	8.49

Месяц

Першая квадра 18 лістапада. Месяц у сузор'і Вадалея.

Імяніны

***Пр.** Канстанціна;*
***К.** Амеліі, Марыі, Альберта, Артура, Леапольда.*

НАДВОР'Е на заўтра

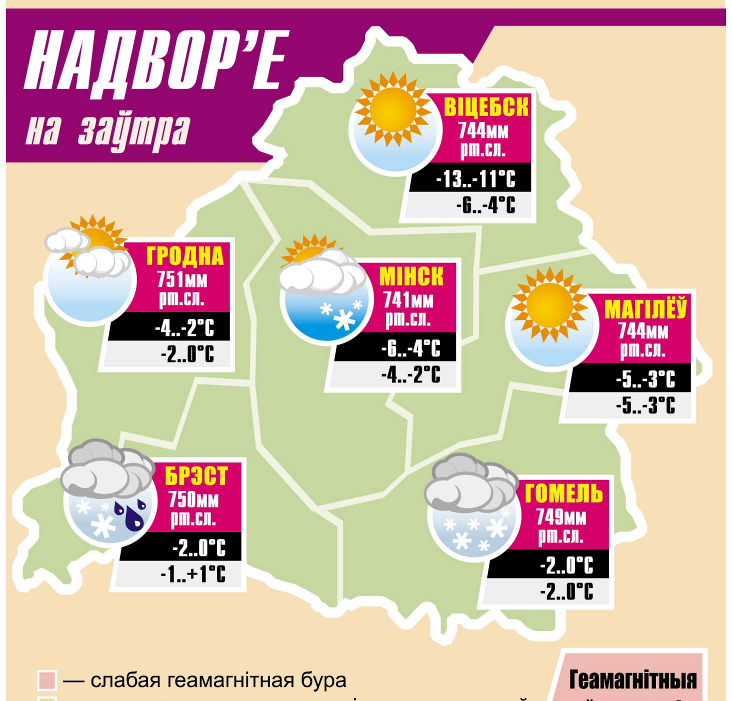

— слабая геамагнітная бура
— няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў

Геамагнітныя ўзрушэнні

2 гадз.	5 гадз.	8 гадз.	11 гадз.	14 гадз.	17 гадз.	20 гадз.	23 гадз.

...у суседзяў

ВАРШАВА	0..+2°С
КІЕЎ	0..+2°С
РЫГА	+1..+3°С
ВІЛЬНЮС	-3..-1°С
МАСКВА	-5..-3°С
С.-ПЕЦЯРБУРГ	0..+2°С

Дзве даты

15 лістапада

Сёння — Сусветны дзень філасофіі. Адзначаецца штогод у трэці чацвер лістапада.

1812 год — у ходзе Айчыннай вайны адбылася Койданаўская бітва, у выніку якой рускія войскі пад камандаваннем адмірала П. Чычагава адрэзалі прамую дарогу на захад адступаючай арміі Напалеона. Перадавы атрад генерала К. Ламберта, сутыкнуўшыся з 5-тысячным французскім атрадам, акружыў і разбіў яго. У палон былі захоплены 3 тысячы салдат і 65 афіцэраў непрыяцельскага войска.

1492 год — Хрыстафор Калумб упершыню апісаў у сваім дзённіку тытунь. Па іроніі лёсу (а можа і не), менавіта сёння адзначаецца сусветны дзень адмовы ад курэння.

Цытата дня:

«Мы на многае не адважваемся не таму, што яно цяжкае; яно цяжкае менавіта таму, што мы на яго не адважваемся».

Сенека (4 да н.э. — 65 н.э.), рымскі палітычны дзеяч, філосаф і пісьменнік.

**Віншуем з днём нараджэння Фёдара Фёдаравіча МАХОНЬКУ.
Хай твая зорка гарыць ярчэй за ўсе,
моцнага табе здароўя, сынок.
Бацькі.**

Усміхнёмся!

Настаўніца на бацькоўскім сходзе:
— З-за Васявых доследаў пацярпеў увесь клас!
— Я вас разумею!
— Даруйце, вы Васяў тата?
— Не, Васевы бацькі эвакуіраваныя з горада, я іх сямейны сапёр...

☺

Чакаеце важнага званка і ніяк не можаце дачакацца? Пакладзіце мабільны тэлефон у самую дальнюю кішэню, ідзіце ў ванную і намыльце рукі.

☺

З перапіскі на сайце знаёмстваў.
— Марына... Якое прыгожае імя!
— Дзякуй!
— Гэта нешта марское ці звязана з агуркамі?

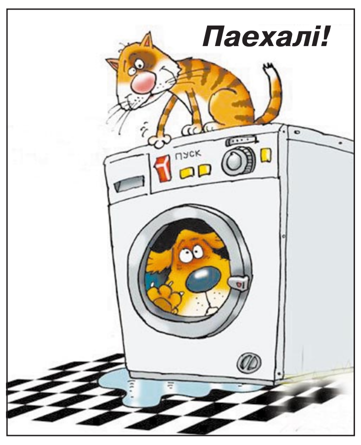

Анатоль ЯРМОЛЕНКА:

«НЕ ЦЯРПЛЮ ФАЛЬШУ»

Напэўна, у гэты вечар ён скажа прыкладна так: «Сёння ў нашай хаце свята, калі ласка ў нашу хату...» І людзі прыйдуць, каб павіншаваць Янатоля Ярмоленку з 60-годдзем, якое ён адзначыць 15 лістапада на сцэне Палаца Рэспублікі. Як гаспадар, ён збірае гасцей — артыстаў, з якімі давялося сустрэцца, калі абраў сваю дарогу да слухачоў. Менавіта пра «яго дарогу» можна будзе даведацца ў гэты вечар з першых вуснаў. Пра вецер і камяні, якія могуць прымусіць спатыкацца, пра страты і надзеі, якія ёсць у кожнага чалавека. Не кожны толькі пра ўсё гэта можа праспяваць у песні, якая спецыяльна напісана да гэтага канцэрта і для гэтага чалавека. Не кожны можа спяваючы прызнацца: «Мая дарога побач з вамі»...

— У мяне ёсць задума паказаць свой шлях, — **гаворыць Анатоль Іванавіч**. — Ён аказаўся не толькі доўгі, але і цікавы: мне пашчасціла сустрэцца з вялікімі зоркамі! Можа іх імёны сёння многім нічога не гавораць. А я некалі заслухваўся па радыё песнямі Марка Бернэса, Уцёсава, Клаўдзіі Шульжэнкі, Трошына, потым Магамаева. Калі я дваццацігадовым юнаком бачыў іх на сцэне, у мяне перахоплівала дыханне. Калі шчасціла працаваць у адных праграмах, я вучыўся ў іх. За сцэнай яны былі звычайнымі, ужо вельмі не маладымі людзьмі, але калі выходзілі на сцэну — Богі, профі. Адзін рух — і яны забывалі, колькі ім гадоў, умелі трымаць залу. Што значыць асоба, што значыць прафесіяналізм, я зразумеў каля іх.

Я хачу, каб людзі памяталі не толькі тыя песні, якія я спяваю, але нагадаю тыя, якія сам вельмі любіў, пад якія мне давялося сталець. Калі мяне забралі ад мамкі ў армію, павезлі ў Баку, аднойчы я стаяў салдацікам на пасту і раптам пачуў: «Ты мне вчера сказала, что позвонишь сегодня...» Песня Палада Бюль-Бюль Аглы. Я патэлефанаваў яму, запрасіў на канцэрт. Потым мы сустрэліся ў Доме афіцэраў і ён сказаў: «Толя, я ўсё кіну і абавязкова прыеду». А ён жа цяпер працуе паслом Азербайджана...

Пасля Баку я паехаў на гастролі, і разам з намі тады Саша Буйноў іграў на клавішных, мы з ім перапявалі «Бітлз»... Зараз таксама разам спяём. Прыедзе з Германіі Тухманаў, песні якога мне пашчасціла выконваць. Мой сябра Лёва Лешчанка рыхтуе нейкі сюрпрыз. А Дэміс Русас, мой кумір!.. Я памятаю, якімі папулярнымі былі яго песні, і мне самому хацелася б праспяваць: «Гуд бай, май лав, гудбай», «Сувенір». А цяпер мая мара збудзецца — мы будзем спяваць разам. Прыедзе Верка Сярдзючка, і мне прыемна, што маладыя артысты адносяцца да мяне з павагай як да майстра. «J:mors» хочуць зрабіць песню «Жывая вада» з нашага другога альбома. Мне хацелася б, каб атрымаўся такі канцэрт па цеплыні і шчырасці, якіх яшчэ не было ў Беларусі. Я ўдзячны АНТ за дапамогу ў яго арганізацыі.

— Многім збоку здавалася, што ваша дарога ішла лёгка і кар'ера складвалася гладка. А ці былі моманты, калі вам даводзілася ісці насуперак чамусьці?

— Я скажу так: магчыма, дзякуючы таму, што насуперак, удаецца працаваць так паспяхова. Спатыкнешся, ці нават стомішся, дык ужо некаторыя паціраюць рукі, рыхтуючыся заняць тваё месца... Але пакуль ёсць здароўе, пакуль Бог дапамагае, падтрымлівае сям'я, «Сябры», пакуль ёсць сябры і прыхільнікі, шмат задум і планаў, я гатовы рабіць, рабіць, рабіць... І не не магу заспакойвацца. У мяне шмат ідэй, усе нават стамляюцца ад іх. Але ў мяне хапае характару і сілы іх увасабляць. Насуперак розным праблемам. У жыцці без іх не абыходзілася.

Спачатку нас хацелі расфарміраваць. Гаварылі, маўляў, ужо ёсць «Песняры», «Верасы», навошта яшчэ адзін эстрадны беларускі калектыў? Прапаноўвалі зрабіць з нас дыксіленд. Але потым мы паехалі ў Маскву, спелі там песню «Алеся», якую спецыяльна для нас напісалі. Гэта пайшло на ўсю краіну па тэлебачанні і для многіх было нечаканасцю. І вось так нас пастаянна адкрывалі: глядзіце, а здаецца, што ў вас атрымліваецца... Потым быццам бы прызналі, але спатрэбілася столькі гадоў! 33 гады працуе калектыў — узрост паказальны. А я ўжо 40 гадоў на эстрадзе. Я ўжо шмат ведаю пра гэты свет. Усю эстраду — нашу, савецкую і замежную — ведаю цудоўна, разумею, што на чым трымаецца. І калі мне пачынаюць распавядаць, хто тут зоркі якой велічыні, я цудоўна магу вызначыць іх рэальнае месца. Мне з аднаго боку прасцей, а з другога складаней — я бачу, чаго сапраўды варты той ці іншы выканаўца, той ці іншы калектыў. Таму стараюся трымаць сваю планку.

— Былі моманты, калі вас спрабавалі «закруціць»?

— Безумоўна. А ці зараз не хацелі б? Толькі зараз ужо мяне «закруціць» складана.

— Адчуваюць аўтарытэт народнага артыста Беларусі?

— Магчыма. Але я не баюся, калі мяне падпіраюць творча. Мяне гэта толькі радуе. Насамрэч я не магу зразумець і прыняць, калі нехта хоча проста махнуць рукой: ведаем, бачылі... У нас сёння вялізнае поле дзейнасці. У нас вялікая аўдыторыя і ў Беларусі, і ў Расіі, і ва Украіне. Нават у далёкім замежжы ёсць прыхільнікі — у Амерыцы жывуць людзі, якія любяць нашы песні. Што, вы думаеце, у мяне не было магчымасцяў «зваліць» туды, дзе добра плацяць? Цяпер жа так і робяць: трошкі падымецца артыст, адна песня больш-менш добра пайшла, адразу гатовы аддацца любой з сумежных дзяржаў. Я мог бы ў кожнай з суседніх краін цудоўна сябе адчуваць, зарабляць, не нервавацца, проста «касіць» грошы, як цяпер гавораць. Але не стаў гэтага рабіць і не буду, у мяне іншы стан душы. Я ўсведамляю меру адказнасці за тое, што на мяне ўскладзена сёння роля старэйшыны нашага цэху. Мне хочацца, каб тут разумелі, што такое ўзровень. Вось мы далі канцэрт выхаванцаў студыі «Сябры», летась была праграма Алесі «Разам са сваёй краінай». Гэта крэда не толькі маё і ансамбля, але цяпер і дзяцей маіх, якія працуюць у ім. Алеся ўжо 15 гадоў на сцэне. Здаецца, не так даўно дзяўчом пачынала, толькі дванаццаць гадоў было, калі яна ўпершыню з намі выйшла на сцэну. Але як вырасла! Каб нечага дасягнуць, мала адной песні, трэба каб адзін шлягер змяняўся другім, яшчэ лепшым, які б спявала ўся краіна.

— Папулярнасць — капрызная рэч, асабліва сёння, калі шмат што вызначаецца магічным словам «фармат». Здаецца, вы пра яго зусім і не думаеце, і пры гэтым застаяцеся на вышыні. Як гэта ў вас атрымліваецца?

— Ёсць фармат «Сяброў». Не кожнаму дадзена працаваць у гэтым фармаце, не кожны змог бы пакараць аўдыторыю без залішніх і навязлівых радыёэфіраў. Паказчык — канцэрты, на якія людзі прыходзяць. Ведаеце, я некуды ўвесь час упрагаюся. Здавалася б, можна нешта зрабіць і заспакоіцца. Калі мы 30-годдзе «Сяброў» адзначалі, я думаў: вось толькі б адзначыць годна, вызначылі планку для сябе... І атрымалі падзякі на ўсіх узроўнях, і самых высокіх таксама. Адзначылі сваю круглую дату ў Крамлёўскім палацы. Думаў, ужо хопіць з нас. Потым зразумелі, што патэнцыял у «Сяброў» ёсць, глядач нас любіць. На наступны год мы правялі добры гастрольны тур з гэтай праграмай. У Маскве заклалі нашу «зорку». Але і на гэтым не спыніліся. Сёлета ў нас ізноў тур — мы зрабілі праграму «Ад «Алесі» да Алесі». Яна вельмі паказальная — сведчыць пра пераемнасць нашай песеннай культуры. Прыемна, што гэта адчуваюць не толькі ў Беларусі, але і ў іншых краінах. Публіка, якая ведае нас, з задавальненнем прыходзіць на канцэрты і праз нас сённяшніх даведваецца пра цяперашнюю Беларусь.

— Анатоль Іванавіч, мы штосьці ўвесь час гаворым пра калектыў, але ёсць ваша асабістая папулярнасць — заўсёды ж глядзяць на лідара. Ёсць прыхільнікі, напэўна, і прыхільніцы... А тут можа быць столькі спакусаў. Што дапамагала вам годна несці сваю папулярнасць?

— Я не звяртаю ўвагі на такія рэчы, а проста працую. Ведаю, што нельга спыняцца і існаваць у задаволеным стане. Адзін раз зрабіўшы, не пратрымаешся на плыву столькі гадоў, калі пастаянна не будзеш знаходзіцца ў форме, у працы. Вось даў жа Бог сілы! Калі б я толькі сабой займаўся... Але ж за мной яшчэ і калектыў. Прыходзіцца займацца літаральна ўсім — і творчымі пытаннямі, і арганізацыйнымі. Скажу так: мужчына павінен заўсёды здужаць усё.

— Калі побач з ім добрая жанчына... Вам з жонкай пашчасціла?

— Я думаю, што пашчасціла і жанчыне, якая са мной... Канешне, лёс ведае, куды нас вядзе, трэба яму давяраць. Я ўсё жыццё пражыў з адной жонкай. Хоць са мной вельмі складана: у мяне своеасаблівы характар, вельмі мэтанакіраваны. Каб быць са мной побач, трэба ўмець перабароць сябе. Са мной не проста ўсім — сябрам, жонцы, дзецям. Таму што я вельмі патрабавальны.

— А збоку здаецца, што вы такі клапатлівы тата...

— Я сапраўды клапатлівы тата. Я вельмі люблю сына і дачку, люблю ўнукаў. Але люблю — не значыць патакаю. Наадварот, я выхаваны так, што для сваіх дзяцей паставіў высокую планку. Я ніколі не буду цягнуць за вушы тое, што ніжэй за маю адзнаку. Цудоўна ведаю, як глядзяць на гэта, ведаю, як такія моманты абмяркоўваюцца, нават сярод сяброў, знаёмых. Ва ўсіх ёсць дзеці, усе могуць быць таленавітымі, хочуць сябе праявіць. Але не ўсім, магчыма, хапае працавітасці, настырнасці, жадання. Не думайце, што маім дзецям прыйшлося лёгка. Перш, чым яны выйшлі на сцэну, была вялікая праца — у сям'і, дома.

— Вы належыце да тых рэдкіх артыстаў, якія не ўцякаюць ад сям'і на гастролі, а наадварот, ахвотна бераце сям'ю з сабой. Разам весялей?

— Так склалася, што сям'я працуе разам са мной. Што б мне ні гаварылі, самыя надзейныя людзі — гэта члены сям'і. Яны не здрадзяць. Яны не трымаюць камень за пазухай. Яны заўсёды падстаўляць сваё плячо. Яны шчыра любяць і паважаюць. У іх няма пачуцця зайздрасці поспехам. На іх можна разлічваць у любых сітуацыях. Сёння мы перажываем вельмі складаны час, калі ў сем'ях часта здраджваюць з-за нейкіх матэрыяльных здабыткаў. Канешне, сям'я павінна быць здаровай. Мне ў гэтым сэнсе пашчасціла. І выхавалі мяне так, што ў сям'і ўдаецца трымаць баланс. Мае блізкія служаць адной справе. Не вельмі я гэтага хацеў, нікога не цягнуў, яны самі да гэтага прыйшлі, праявілі сябе. І «Сябры» — гэта асаблівая супольнасць, у ёй мне ўсе людзі блізкія — родныя і сябры. Я ўдзячны Мікалаю Сацуры, з якім працую разам 33 гады. Чалавек, які ў самыя цяжкія часы падстаўляў плячо. І я ніколі яму не здраджу. Былі ў нас розныя моманты, калі, так бы мовіць, ішла праверка... Не так даўно быў складаны перыяд, калі людзей спрабавалі перацягнуць на лепшыя ўмовы. Ніхто не павёўся на гэта. Менавіта духам сяброўскім мы жывыя. Мы ж самі на сябе зарабляем, ні ад каго не залежым.

— Назва ансамбля «Сябры» зрабіла вас блізкім для многіх людзей. Ці часта да вас набіваліся ў сябры? І ці ёсць людзі, сяброўства з якімі вам дарагое?

— Я вельмі асцярожны ў выбары сяброў. У мяне ёсць некалькі добрых сяброў, якія не маюць адносінаў да сцэны. У мяне ёсць цудоўныя сябры будаўнікі, я вельмі цаню іх меркаванне. У мяне ёсць кантакты з нашымі касманаўтамі — беларускімі і расійскімі. Я вельмі многа выступаў у «Зорным гарадку», на 40-годдзе быў туды запрошаны. Мы з Алесяй былі адзінымі артыстамі, каго запрасіў на юбілей Пётр Клімук. Я вельмі цаню меркаванне такіх людзей, як Аляксей Дудараў і Аляксандр Яфрэмаў. Валодзя Гасцюхін заўсёды мне патэлефануе, дзе б ні здымаўся: «Бачыў, Толя, тваю праграму, быццам бы дома пабываў...» І цёпла на сэрцы ад яго слоў. Сапраўды, слова «сябры» вельмі ёмістае. Калі мы толькі арганізаваліся, у мяне ўзнікла ідэя назваць калектыў так, каб дух сяброўства перадаваць іншым. І гэта спрацавала. Дзякуй Богу, нам хапае таленту, вопыту і працавітасці, каб не расчароўваць тых, хто лічыць нас сваімі сябрамі. Ведаеце, такія людзі ёсць нават у Кітаі — вельмі прыемна, калі мы едзем туды, і там нас ведаюць, нават імкнуцца нам падпяваць!

— Няўжо па-беларуску?.. Дарэчы, вы таксама спрыялі таму, каб былі папулярнымі беларускія песні. Ці запатрабаваныя яны сёння ў вашых канцэртах за мяжой?

— Калі мы пачыналі, у нашым рэпертуары былі беларускія песні, якія станавіліся неверагодна папулярнымі. Тая ж «Лягу прылягу», «Гуляць дык гуляць», ці песні Ігара Лучанка, якія мы спявалі. «Запатрабаваныя» — нават не тое слова. З намі спявала ўся зала!.. У нас з самага пачатку былі песні як на рускай, так і на беларускай мове, і цяпер мы складаем нашы праграмы з песень на дзвюх мовах. Я не прыхільнік пазіцыі «няхай дрэннае, але на беларускай мове». Я за добрыя песні на беларускай мове. Тым больш, сам валодаю беларускай мовай, імкнуся на канцэртах прадстаўляць песні па-беларуску. Нават у Расіі, бывае, пасля нейкай песні аўтаматычна працягваю весці праграму па-беларуску, а мне крычаць: «Ды мы разумеем!» Галоўнае — нас разумеюць.

— Вы выйгравалі на фоне савецкіх артыстаў, якія ў вялікіх канцэртах былі ў асноўным гладка паголеныя, роўненька прычасаныя, пры гальштуку. Вы ўсё рабілі наадварот, абраўшы імідж, як цяпер сказалі б, «мачо». Хто вам яго падказаў?

— Мая жонка была мадэльерам-цырульнікам, яна потым стала ў «Сябрах» касцюмерам. У Раісы добры густ. Калі мы пазнаёміліся, яна была вельмі прыгожай дзяўчынай, цяпер бы сказалі «стылёвай». Яна падказвала нейкія ідэі, мы збіраліся, абмяркоўвалі іх, увасаблялі. Пашылі стылізаваныя касцюмы, паступова акрэсліўся наш вобраз на сцэне. Але нельга сказаць, што мы не мяняемся. Трэба трошкі мяняцца. Калі хто ўважліва сочыць, то заўважыў, што ў мяне прычоска ўжо не такая як раней. Усё сумняваюся, галіць бараду, ці не... Чаму б не з'явіцца перад публікай у нечаканым выглядзе? Праўда, пакуль не рашаюся. Магчыма, на наступны юбілей... Але ўвогуле трэба быць заўсёды сучасным. Не модным, таму што мода праходзіць. У любы час, у любую эпоху і дзесяцігоддзе трэба найперш быць самім сабой, каб не выглядаць смешным. Я не магу глядзець на мужчын, якія падфарбаваныя, напамажаныя. Не асуджаю іх — кожны мае права на самавыражэнне. Але мужчына прыцягвае сваім унутраным станам, характарам, розумам. І не важна, малады ён ці сівы.

— У вас выраслі дзеці, пакуль вы працавалі, цяпер растуць унукі, і вы таксама шмат працуеце. Ці змаглі вы стаць дзядулем больш уважлівым, чым былі бацькам?

— На жаль, не. Я думаў, што я буду добрым дзядулем, таму што дзецям я не дадаў увагі. Зараз я вельмі сябрую з унучкай і ўнукам. Але ўнук расце пры мне. А дачка сына больш знаходзіцца з бацькамі маці. Там іншыя інтарэсы, норавы, законы. Не зусім я магу іх прыняць. Анатоля я вучу, выхоўваю, накіроўваю. Я хачу, каб ён быў прыстойным чалавекам, моцным, які ўмее разважаць. Я кажу, што перш, чым нешта зрабіць, трэба падумаць. Ён так і робіць: перш, чым узяць цацку, падумае, ці патрэбна яна яму зараз. Ён здольны хлопчык, я думаю, на маёй вечарыне ён сябе пакажа. Мне хацелася б, каб ён выступіў. А ён кажа: «Калі буду гатовы. Там жа такія артысты будуць! Калі я не здолею, Толя, не прымушай мяне, я ж не магу быць горшым за цябе...» Мне гэта падабаецца.

— Якая рыса характару вам найбольш дапамагала ў жыцці і складае аснову вашага характару?

— Я не хачу гаварыць, якая ў мяне рыса добрая, якая дрэнная. Я такі, які ёсць. У мяне ёсць і адмоўныя рысы. Але я не цярплю фальшу. І я магу дазволіць сабе не кантактаваць з людзьмі, на любым узроўні, калі адчуваю, што яны не ва ўсім шчырыя. Магу дазволіць сабе не прыходзіць да іх, не прыніжацца, не прасіць ні аб чым. Я прывык разлічваць найперш на сябе.

Ларыса ЦІМОШЫК.

«ВЯСНА-ЛЕТА 2008»

Сёння, 15 лістапада, у Мінску закончыцца чарговы Тыдзень моды «Вясна-лета 2008». Прайшлі не толькі паказы беларускіх дызайнераў і вытворцаў. Упершыню ў гісторыі Тыдня моды праводзіўся конкурс дзелавога касцюма. Свае калекцыі прадставілі адзінаццаць прадпрыемстваў з усёй краіны. Магчыма, ужо гэтай вясной мы пабачым усе калекцыі конкурсу на прылаўках.

Кожны вечар праходзілі паказы аўтарскіх калекцый беларускіх дызайнераў — Андрэя Варашкевіча, Алены Цакаленкі, Анжэлікі Папроцкай, Андрэя Вітко і іншых.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

«ПСІХАТРОПНЫ ТРЭСТ» ЛОПНУЎ

Сталічныя міліцыянеры перакрылі канал пастаўкі ў Мінск псіхатропных рэчываў МДМА.

Паводле звестак ГУУС Мінгарвыканкама, трое гандляроў «кайфам» былі затрыманы ў Брэсцкай вобласці падчас рэалізацыі 90 таблетак. Пры аглядзе аўтамабіля, у якім адбываўся гэты «гешэфт», міліцыянеры выявілі ў бензабаку тайнік, дзе захоўвалася яшчэ 30 таблетак МДМА. Неўзабаве былі затрыманы іншыя ўдзельнікі гэтага «псіхатропнага трэста». Усяго зараз за кратамі знаходзяцца 7 пастаўшчыкоў «кайфу». Як падкрэслілі ў сталічным ГУУС, гэтым крымінальным бізнэсам займаліся маладыя асобы ва ўзросце ад 18 да 25 гадоў. Некаторыя з іх нідзе не працавалі, іншыя былі навучэнцамі. Псіхатропныя рэчывы яны набывалі ў Польшчы па 3 долары за 1 таблетку, у Беларусь увозілі у спецыяльна абсталяваным у аўтамабілі тайніку. Рэалізоўвалі МДМА па цане 15 доларaў за таблетку на тэрыторыі Брэсцкай вобласці і ў Мінску, у месцах масавага адпачынку моладзі.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

МАРЫХУАНУ ВЫРОШЧВАЎ НА АГАРОДЗЕ

Буйную партыю марыхуаны знайшлі супрацоўнікі міліцыі ў кватэры непрацуючага брастаўчаніна. Шэсць кілаграмаў зелля былі расфасаваныя ў пакецікі і падрыхтаваныя да рэалізацыі. Агульны кошт партыі ацэньваецца прыкладна ў 15 тысяч долараў. А вырасціў гэту атруту гараджанін на прысядзібным участку сваёй бабулі.

Яна СВЕТАВА.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 24 31 92, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 7 26 02, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03; даведкі па рэкламе і аб'явах тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292 04 52.
html: www.zviazda.by E-mail: info@zvyazda.minsk.by
Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з аўтарамі. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.
Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 32.347. Індэкс 63850. Зак. № 6222. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12